

Pasport lokalít Banskobystrického geoparku

P.č.	Názov, katastrálne územie	Členenie	GPS súradnice	Druh ochrany	Charakteristika
1.	Artikulárny drevený kostol (k.ú. Hronsek)	kultúrno-historická lokalita	48,64869° 19,15502°	NKP	Evanjelický drevený kostol postavený v období rokov 1725 až 1726. V interiéri je umiestnený barokový oltár vyplnený šiestimi olejomaľbami christologického cyklu z roku 1771 a barokový orgán z roku 1764. V roku 2008 bol kostol spolu s ďalšími siedmimi drevenými kostolmi Karpatského oblúka zapísaný do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.
2.	Badínska baňa (k.ú. Badín)	montanistická lokalita	48,67580° 19,11536°	-	Jediná významná uhoľná baňa v okrese Banská Bystrica, uhlie charakteru lignitu sa ťažilo začiatkom 19. storočia. K oživeniu ťažby došlo v roku 1890 a pracovalo sa s prestávkami až do roku 1929, kedy bola ťažba definitívne zastavená. Po ťažbe uhlia v súčasnosti na lokalite existujú z väčšej miery zarastené haldy veľkých rozmerov, ústia štôlní a prepadliská.
3.	Badín - Skalica (k.ú. Badín)	montanistická lokalita	stred: 48,67231° 19,08034°	DP	Výhradné ložisko nevyhradeného nerastu (stavebný kameň), na ktorom prebieha ťažba od roku 1976. Surovinou je pyroxenický andezit, ktorý svojimi vlastnosťami vyhovuje ako kamenivo na stavebné účely. Ložisko je otvorené dvojťažovým povrchovým lomom.
4.	Badínsky prales (k.ú. Badín)	prírodná lokalita	stred: 48,68525° 19,06433°	NPR (300 300 m ²), CHVÚ	Ochrana ukážky pralesovitých klimaxových lesných spoločenstiev bukového vegetačného stupňa so zastúpením všetkých troch základných vývojových štádií európskych pralesov. Sú to lesy s veľmi vysokou stabilitou a prebieha tu prirodzený autoregulačný proces. Územie bez vplyvu antropogénnej činnosti na vývojové a rastové procesy.
5.	Badínsky vodopád (k.ú. Badín)	geologická a prírodná lokalita	48,69399° 19,03566°	-	Objekt predstavuje vodopád vzniknutý na tektonickej poruche v lávovom prúde pyroxenického andezitu zlatostudnianskej formácie (báden). Vodopád s výškou 3 m je tektonického typu a vznikol na tektonickej poruche severojužného smeru v andezitovom lávovom prúde.
6.	Banícka bašta (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73774° 19,14703°	NKP	Postavená v severnej časti mestského hradného opevnenia pred rokom 1479. Pomenovanie dostala podľa cechu, ktorého členovia sa podieľali na jej výstavbe a v prípade potreby aj na jej ochrane.
7.	Baničky (k.ú. Tajov)	geologická a montanistická lokalita	48,75736° 19,05011°	-	Relikt banských prác na ťažbu auripigmentu z 18. storočia. Odkryv v mineralizovanom tektonickom íle (ultramylonit strednotriasových vápencov) viditeľný na úseku 20 m v záreze Kordického potoka. Ukážka primárnej pozície výskytu auripigmentu a realgáru.
8.	Banská Bystrica - stanica	geologická a montanistická	48,73117° 19,14586°	-	Opustený lom v lavicovitých slienitých vápencoch mráznického súvrstvia veporika s hrúbkou lavíc do 0,1 m. Lom má dĺžku približne 35 m a výšku stien 4 až 8 m.

	(k.ú. Banská Bystrica)	lokalita			
9.	Barania hlava (k.ú. Podkonice)	prírodná lokalita	stred: 48,85449° 19,23682°	PR (134 050 m ²), CHVÚ, ÚEV	Lokalita zachovalých biotopov európskeho významu. Najhodnotnejšou časťou sú aktívne činné vrchoviská so špecifickou vegetáciou a nenarušeným vodným režimom, ako aj rašeliniskové smrekové lesy s ohrozenými a zriedkavými rastlinnými druhmi národného významu.
10.	Baranovo (k.ú. Kostiviarska)	prírodná lokalita	stred: 48,78017° 19,13782°	PR (158 300 m ²), ÚEV	Lokalita vyniká zachovalými pôvodnými lesnými spoločenstvami a vzácnymi biotopmi ohrozených a chránených živočíchov. Na severnej hranici svojho rozšírenia sa vyskytujú teplomilné mediteránne druhy.
11.	Barbakan (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73684° 19,14649°	NKP	Hlavná fortifikačná a zároveň najviditeľnejšia dominanta mestského hradného areálu s Petermannovou zvonnicou. Doba vzniku sa udáva do sedemdesiatych rokov 15. storočia, najstaršie časti pochádzajú už z prvej polovice 14. storočia. Dnešnú podobu (až na ukončenie veže zvonice) získal po roku 1500. V tomto období slúžil ako sklad zbraní a streliva, ale na jeho veži bol nainštalovaný zvon a do roku 1482 aj hodiny.
12.	Bátovský balvan (k.ú. Hrochoť)	geologická lokalita	48,65869° 19,37894°	PP (300 m ²), CHKO	Osamotený kamenný blok andezitového aglomerátu (miocén) vysoký 14 m a široký 8 m. V období st. kvartéru sa uvoľnil mrazovým zvetrávaním a zrútil na údolnú nivu riečky Hučavy. Medzi vulkanickým materiálom je možné vidieť typickú sopečnú bombu vretenovitého tvaru.
13.	Benického dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73546° 19,14428°	NKP	Renesančný meštiansky dom vznikol po roku 1660 viacnásobnou prestavbou a spojením dvoch gotických domov. Na renesančnom portále je sentimentálny erb s postavami dvoch baníkov v slávnostných rovnôšatách. Poschodie zdobí arkádová unikátna lógia, ktorá má šesť oblúkov. Na poschodí sú lunetové klenby so srdcovými, palmatovými a inými vzormi.
14.	Bethlenovský dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73317° 19,14166°	NKP	Renesančný meštiansky dom (Dolná ul.) z roku 1556. Nápis nad hlavným portálom "BENEDICTIO DOMINI DIVITES TACIT 1610" (Požehnanie Pánovo prináša bohatstvo 1610) poukazuje na stavebné premeny, ktorými dom začiatkom 17. storočia prešiel. V súčasnosti v dome sídli Štátna galéria.
15.	Biskupský palác (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73580° 19,14486°	NKP	Objekt dal v roku 1787 postaviť župan Berchtold ako reprezentačnú budovu, ktorá slúžila ako sídlo biskupa a neskôr prvého predsedu Matice Slovenskej Štefana Moysesu. V súčasnosti je opäť sídlom biskupa.
16.	Brvnište (k.ú. Priechod, Podkonice)	prírodná lokalita	stred: 48,79240° 19,23082°	CHA (747 000 m ²), ÚEV	Lokalita s ochranou zachovalých biotopov európskeho významu s exklávnym výskytom chráneného druhu cyklámen fatranský. Z chránených a vzácných druhov rastlín sa vyskytuje poniklec a kruštíky. Z fauny majú zastúpenie niektoré chránené vtáky.
17.	Bujačia lúka (k.ú. Kremnica)	prírodná lokalita	stred: 48,70632° 18,93799°	PR (20 145 m ²), ÚEV	Lokalita s ochranou šafranu Heuffelovho (<i>Crocus heuffelianus</i> Herbert) v Kremnických vrchoch pre vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné hľadisko.

18.	Bukovská dolina (k.ú. Pohronský Bukovec)	geologická a montanistická lokalita	48,85561° 19,38542°	CHVÚ, ÚEV	Zavalená štôlna s malou ale výraznou haldou (10 x 15 m, výška do 8 m). Na halde je pomerne hrubozrnný materiál, čo naznačuje prieskum v 19. až 20. storočí. Sledovaná bola žila sivočierneho kremeňa s arzenopyritom a s povlakmi pyritu.
19.	Bunker Mor ho (k.ú. Staré Hory)	kultúrno- historická lokalita	48,83107° 19,14506°	-	Horský úkryt z čias druhej svetovej vojny, v ktorej operoval štáb brigády Pomstiteľ, s dôležitou telefonickou centrálou, ktorá zabezpečovala komunikáciu medzi jednotlivými partizánskymi skupinami. Úkryt je zrekonštruovaný a sprístupnený.
20.	Bystrická dolina (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická lokalita	48,86272° 19,04189°	CHVÚ, ÚEV	Prírodný odkryv v pravom brehu potoka Bystrica s rozmermi 5 x 8 m s doskovitými ílovitými vápencami a ílovcami adnetského súvrstvie zliechovskej sukcesie (lias) s hojnou faunou amonitov. Vo vrchnej časti profilu sú prítomné onkoidové konkrécie a deformované rostrá belemnitov.
21.	Cisársky dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73594° 19,14516°	NKP	Neskorogotický dvojpodlažný dom z prelomu 15. a 16. storočia, ktorý bol neskôr renesančne a v roku 1832 klasicisticky rekonštruovaný. Zaujímavé sú jeho pivničné priestory, ktorých steny a klenby sú vyzdobené nevšednými gastronomickými výjavmi. Pomenovanie získal po cisárskom generálovi Antonovi Caraffovi.
22.	Čačínska cerina (k.ú. Čačín)	prírodná lokalita	stred: 48,66652° 19,25923°	PR (25 600 m ²)	Lokalita na ochranu zmiešaných teplomilných vápencových dúbav s výskytom duba cerového v najsevernejšej časti jeho prirodzeného rozšírenia. Vegetačný kryt je pomerne zachovalý.
23.	Dedičná štôlna Ferdinand (k.ú. Staré Hory)	montanistická lokalita	48,81514° 19,10217°	-	Historická dedičná štôlna Ferdinand otvárala polkanovské žilné ložisko medených rúd. Bola razená v migmatitizovaných pararulách a sledovala žilné štruktúry severojužného smeru s miernym sklonom k západu.
24.	Dekretova jaskyňa (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	48,81864° 19,04119°	PP, CHVÚ, ÚEV	Priestranná jaskyňa v stredotriasových gutensteinských vápencoch s vchodom 40 m nad úroveň údolia. Hlavná sieň jaskyne sa tiahne na SZ v dĺžke 30 m. Jej šírka je 15 až 18 m, výška postupne dovnútra klesá. Jaskyňa nemá nijaké kvapľové útvary. Boli tu objavené kosti jaskynného medveďa.
25.	Dekretovo bralo (k.ú. Staré Hory)	geologická lokalita	48,85664° 19,14939°	ÚEV, CHVÚ	Morfologicky výrazné bralo gutensteinských vápencov s previsom, ktoré tvorí príkrovovú trosku na sedimentárnych horninách veporika. Bralo je vysoké 20 až 25 m, s dĺžkou do 50 m. Pod bralom je osadený pamätník Jozefa Dekreta - Matejovie založený v roku 1913 a obnovený v roku 2001.
26.	Dekretov porast (k.ú. Staré Hory)	prírodná lokalita	stred: 48,86679° 19,12709°	CHA (62 200 m ²), CHVÚ, ÚEV	Územie s jestvujúcim porastom vysadeným významným lesníckym priekopníkom Jozefom Dekretom - Matejovie. Najcennejšími v tomto vekove i štrukturálne rôznorodom poraste su staré exempláre smrekovca, jedle, smreka a buka.
27.	Dolina Chytrô (k.ú. Staré Hory)	geologická lokalita	48,87108° 19,14233°	CHVÚ, ÚEV	Tiesňavovitý úsek doliny zarezaný v triasových ramsauských dolomitoch. Úsek je dlhý asi 90 m, so šírkou 5 až 20 m. Výška stien dosahuje 20 m. Vo vrchnej časti tiesňavy bol umiestnený rumpál, ktorý slúžil na uľahčenie prechodu vozu tiesňavou.
28.	Dolná Prášnica (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a montanistická lokalita	48,81125° 18,99803°	CHVÚ	Vedecky a esteticky hodnotený opustený lom v andezitoch turčockej formácie (vrch. báden). Lom má dĺžku 100 m a výšku stien do 15 m. Mohutné stĺpy andezitu hexagonálneho tvaru majú výšku do 8 m a hrúbku do 1 m. V centrálnej časti lomu

					sú stĺpy vztýčené, na okraji lomu sú uložené diagonálne.
29.	Dolná Tufová (k.ú. Uľanka)	geologická lokalita	48,78294° 19,09455°	-	Výskyt akumulácií riasového a machového penovca s dĺžkou 40 m. V okolí penovcovej kaskády sú badateľné indusie, ktoré sa po zmiešaní vôd strácajú. Lokalita sa pri pohľade z turistického chodníka do Riečanskeho sedla uplatňuje ako estetický prvok.
30.	Dolný Harmanec (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická lokalita	48,82708° 19,01844°	CHVÚ	Výrazný odkryv stredotriasových wettersteinských dolomitov (ilýr-kordevol) hronika. Odkryv je dlhý 50 m s výškou max. 25 m. Dolomity sú tektonicky drvené, rozsypavé s typickou bielou farbou. V tektonicky namáhaných zónach sa prejavuje erózia.
31.	Driekyňa (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická a montanistická lokalita	48,75058° 19,31206°	-	Odkryv v hierlatzských vápencoch (sp. jura - pliensbach), v ktorom bol v minulosti založený menší lom s rozmermi 5 x 4 m a s výškou stien do 8 m. Vo vápencoch sú krasové dutiny do 1 m. Na lokalite bola zistená fauna amonitov.
32.	Drienok (k.ú. Poniky)	geologická lokalita	48,70700° 19,26686°	-	Veľké závrty (krasových jám) na ploche 370 m x 130 m kruhového a elipsovitého tvaru s hĺbkou 10 až 20 m vytvorené v stredotriasových vápencoch silicika. Ukážka typického krasového reliéfu v karbonátových horninách, rozmerovo najväčšie krasové jamy v rámci ponického krasu.
33.	Dubník - Hrabová (k.ú. Vlkanová)	geologická lokalita	48,67136° 19,18667°	-	Niekoľko odkryvov (v dĺžke asi 200 m) v záreze potoka s odkrytým sledom hrúbky 30 až 50 m, ktorý zodpovedá bodvaszilašským vrstvám spodného triasu s hlavným zastúpením sedimentov arkózového zloženia a s postupným prechodom do karbonátových pieskovcov szinských vrstiev.
34.	Dúbravica - Zolnica (k.ú. Dúbravica)	geologická a montanistická lokalita	48,68064° 19,30056°	-	Lokalita s viacerými krátkymi a jednou hlavnou štôľňou, s haldami a pingami, ktoré dokladujú historický prieskum s pokusnou ťažbou na oxidické Fe rudy (goethit a limonit). Horninovým okolím sú spodnotriasové kremence a bridlice lúžňanskeho súvrstvia veporika. Ide pravdepodobne o infiltračné ložisko.
35.	Dvojevchodová jaskyňa (k.ú. Sásová)	geologická a prírodná lokalita	48,77376° 19,15283°	ÚEV	Krasová dutina s dvoma otvormi v skalnom brale z gutensteinského vápenca so šírkou cca 10 m a výškou do 4 m. Väčší z otvorov má rozmery 1,5 x 1,3 m, menší otvor má rozmery 1,5 x 1,1 m. Z typologického hľadiska sa jedná o typ vrstevnatej jaskyne, ktorá vznikla kombináciou fluvialnej a výmrazovo-korozívnej činnosti.
36.	Ebnerov dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73611° 19,14553°	NKP	Neskorogotický dom z prelomu 15. a 16. storočia, ktorý bol na začiatku 17. storočia renesančne upravený. Má dvojité portál, nad ktorým vyčnieva renesančný arkier z roku 1636 spočívajúci na troch konzolách s atlantmi, ktoré zo strán podopierajú kanelované stĺpy s podstavcom. Portálové stĺpy sú zdobené toskánskymi hlavicami.
37.	Evanjelický cintorín v Banskej Bystrici (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,74122° 19,14143°	NKP	Na cintoríne založenom začiatkom 18. storočia sú pochovaní Ján Bakoss, Ján Botto, Viliam Figuš-Bystrý, Ladislav Hudec, Ján Kmeť, Mikuláš Kováč, Samuel Libay, Alexander Matuška, Daniel Petelen, Martin Rázus, Ladislav Sára, Teofil Stadler, Terézia Vansová a mnoho iných osobností.

38.	Evanjelický kostol v Badíne (k.ú. Badín)	kultúrno-historická lokalita	48,66442° 19,12143°	NKP	Kostol pochádza z roku 1865, je postavený v novogotickom slohu. Pôvodne mal dva zvony. Má murovaný oltár s obrazom od J. B. Klemensa z roku 1866.
39.	Evanjelický kostol v Banskej Bystrici (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73997° 19,14259°	NKP	Kostol bol postavený v rokoch 1803 až 1807 na mieste pôvodného dreveného artikúlárneho kostola. V centrálnom priestore lode je umiestnený stĺpový oltár. Kostol patrí k výrazným klasicistickým pamiatkam Banskej Bystrice.
40.	Evanjelický kostol v Hornej Mičinej (k.ú. Horná Mičiná)	kultúrno-historická lokalita	48,69914° 19,21274°	NKP	Klasicistický kostol postavený v rokoch 1784 až 1785, upravovaný v roku 1905.
41.	Evanjelický kostol v Kremnici (k.ú. Kremnica)	kultúrno-historická lokalita	48,70388° 18,92002°	NKP	Klasicistický kostol postavený v rokoch 1824 až 1826 na mieste dreveného kostola z roku 1688 a starej fary. Klasicistický oltár so stĺpovou architektúrou je z prvej polovice 19. storočia. Na vrchole je kovaný kríž, na nárožniach kamenné vázy.
42.	Evanjelický kostol v Ľubietovej (k.ú. Ľubietová)	kultúrno-historická lokalita	48,74527° 19,35981°	NKP	Kostol pochádza z rokov 1805 až 1807 opravovaný v roku 1899, použil sa pseudogotický sloh. Zo starého chrámu ostali len múry, interier bol úplne prestavaný.
43.	Evanjelický kostol v Radvani (k.ú. Radvaň)	kultúrno-historická lokalita	48,72111° 19,13414°	NKP	Klasicistický kostol pochádza z roku 1785, upravený bol v druhej polovici 19. storočia. Od roku 1856 tu ako farár pôsobil Andrej Sládkovič.
44.	Evanjelický kostol v Slovenskej Ľupči (k.ú. Slovenská Ľupča)	kultúrno-historická lokalita	48,76737° 19,27452°	NKP	Neogotický evanjelický kostol z roku 1874, budova bývalej radnice.
45.	Farbište (k.ú. Poniky)	geologická a montanistická lokalita	48,73200° 19,31711°	-	Malý lom v tektonicky krehko deformovaných strednotriasových (anis) dolomitoch silicika s rozmermi 40 x 15 m (výška steny 10 až 12 m). Dolomit je drvený, lokálne za vzniku dolomitovej múčky (s možným použitím ako brizolit).
46.	Farebný vodopád (k.ú. Králiky)	geologická a prírodná lokalita	48,72911° 19,01772°	-	Perejovitý úsek Farebného potoka zarezaný v epiklastických vulkanických brekciách. Rozmery vodopádu sú 10 x 4 m, jeho výška dosahuje 3 m. Nad vodopádom sa nachádzajú bralá vo vulkanoklastikách s výškou 15 až 20 m, úsek doliny má tiesňavovitý charakter (s dĺžkou do 100 m).
47.	Farská bašta (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73764° 19,14600°	NKP	Ako súčasť mestského hradného areálu bola postavená pred rokom 1479, pôvodne bola drevená, ale po požiari v roku 1500 murovaná. Pomenovanie dostala podľa fary, ktorá bola jej súčasťou a mestský hrad chránila na jeho západnom cípe.
48.	Farský dom (Pharhoff) (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73781° 19,14531°	NKP	Niekdajšie zimné sídlo mestského farára a obydlie kaplánov z prvej polovice 13. storočia. Pôvodne gotický dom bol niekoľkokrát prestavovaný. Po požiari v roku 1761 a následnej prestavbe sa z pôvodného komplexu zachovala iba časť s gotickými kamennými ostienami okien.
49.	Fontána na Námestí Slovenského národného povstania	kultúrno-historická lokalita	48,73551° 19,14536°	-	V roku 1536 stála na mieste fontány záchytná nádrž pitnej vody, ktorá neskôr slúžila ako napájadlo pre dobytok a kone. Kamennú fontánu nahradil v roku 1895 upravený vodomet. Ďalšie úpravy fontány boli v roku 1912 a v roku 1936. V roku

	(k.ú. Banská Bystrica)				2009 prešla kompletnou rekonštrukciou.
50.	Františkánsky kláštor (k.ú. Kremnica)	kultúrno- historická lokalita	48,70105° 18,91547°	NKP	Areál Františkánskeho kláštora s kostolom, loretánskou kaplnkou a sýpkou. Východné krídlo kláštora bolo postavené v roku 1653 na mieste pôvodných dvoch gotických domov. Jednolod'ový barokový kostol pochádza z roku 1715, hlavný oltár so stĺpovou architektúrou zobrazuje sv. Františka z Assisi. V interiéri kaplnky sú nástenné maľby s figurálnymi a rastlinnými motívami.
51.	Görgeyho tunel (k.ú. Kremnica)	kultúrno- historická lokalita	48,74928° 18,99811°	-	Historické technické banské dielo s dĺžkou 25 m vyrazené v 14. storočí pravdepodobne Thurzovsko-fuggerovskou spoločnosťou, ktoré umožňovalo kratšie spojenie medzi Kremnicou a Banskou Bystricou. V roku 1849 ustupovala cez tunel do Banskej Bystrice armáda generála Görgeyho, ktorý dal po prechode tunel zasypať. Strategická pozícia tunela bola využitá v roku 1944, kedy bol cezeň prevezený zlatý poklad z kremnickej Štátnej mincovne do Národnej banky v Banskej Bystrici. Kvôli zasypaniu jednej časti je v súčasnosti nepriechodný.
52.	Hadia dolina (k.ú. Kordíky)	geologická a prírodná lokalita	48,78364° 19,04342°	-	Ťažko prístupný a priechodný kaňon v západnej vetve doliny Veľké Cenovo vytvorený vo wettersteinských dolomitoch a dolomitových brekciách. Kaňon má dĺžku cca 200 m, šírku 3 až 8 m a výška stien dosahuje najviac 30 m. V hornej a spodnej časti tiesňavy sú časté krasové dutiny s rozmermi do 3 m.
53.	Hadia skala (k.ú. Kostiviarska)	geologická lokalita	48,76672° 19,12386°	-	Esteticky hodnotný skalný amfiteáter, ktorý vznikol na tektonickej poruche v ramsauských dolomitoch a vápencoch veporika. Celková dĺžka bráľ dosahuje 80 m a výška stien je do 20 m. Nachádza sa tu viacero skalných vežíčiek a bizarných útvarov vzniknutých zvetrávaním karbonatických hornín.
54.	Harmančok (k.ú. Uľanka)	geologická a montanistická lokalita	48,77494° 19,08594°	-	Opustený lom, ktorý slúžil pre lokálnu ťažbu hrubozrnných kremenných pieskov. Možno v ňom pozorovať šikmé, krížové, plaCHVÚaralelné a gradačné sedimentárne štruktúry. Na viacerých miestach je možné nájsť kusový sadrovec.
55.	Harmanec (k.ú. Harmanec)	montanistická lokalita	48,79250° 19,08214°	-	Objekty historickej ťažby zlata: dve prieskumné štôľne s dĺžkou 70, resp. 47 m a šachta hĺbená v období rokov 1921 až 1926, ktorá dosiahla hĺbku 52 m. Ložisko bolo z tejto šachty rozfárané z úrovni dvoch obzorov, ťažba bola ukončená v roku 1927. Zlatonosné žilníkové pásmo má dĺžku 1300 m, jeho hrúbka dosahovala max. 45 cm. Ložisko je situované v tektonicky porušených biotitických rulách až migmatitoch starohorského kryštalinika.
56.	Harmanecká jaskyňa (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	48,81205° 19,04014°	NPR, CHVÚ	Kvapľová jaskyňa priepasťovitého charakteru so bielymi kvapľovými útvarmi, pagodovitou stalagmitovou výzdobou, nástennými vodopádmi, rozsiahlymi dómami a jazierkami. Má dĺžku 2 763 m s prevýšením 75 m, sprístupnených je 720 m. Je vytvorená v stredotriasových gutensteinských vápencoch chočského príkrova. Má puklinovo-rútivý, dynamicko-statický charakter v senilnom štádiu vývoja. Symbolom jaskyne je tzv. Kamenná váza, kvapeľ v Hráškovej sieni. Vek jaskyne sa odhaduje na vrchný pliocén. Sprístupnená bola v roku 1950.

57.	Harmanecká tisina (k.ú. Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,83354° 19,01795°	NPR (200 400 m ²), CHVÚ, ÚEV	Lokalita na ochranu a štúdium dynamiky vývoja zachovalého karpatského lesa v rôznych vývojových štádiách s ohľadom na výskyt terciérneho reliktu (tis obyčajný), ako aj krasových foriem georeliéfu.
58.	Harmanecký Hlboký jarok (k.ú. Dolný Harmanec)	prírodná lokalita	stred: 48,82286° 19,00254°	PR (503 300 m ²), CHVÚ	Lokalita predstavuje jeden z najväčších výskytov tisa obyčajného v oblasti Harmanca. Príklad v minulosti rozsiahlejšieho zastúpenia tisu v harmaneckých lesoch.
59.	Harmanecký vodopád (k.ú. Dolný Harmanec)	prírodná lokalita	48,82194° 19,03016°	CHVÚ	Malý vodopád vytvorený na tektonickej poruche v brale svetlých wettersteinských dolomitov hronika. Vodopád sa nachádza tesne pod lesnou cestou, má výšku cca 2 m a šírku 1 až 1,5 m.
60.	Hiadel' - štôlna Fe (k.ú. Hiadel')	geologická a montanistická lokalita	48,80236° 19,31639°	-	Zavalené ústie štôlny, ktorá je súčasťou historického ložiska železných rúd pri Hiadli (18 - 19 stor.). Halda má rozmery 12 x 8 m a výšku 8 až 10 m. Materiál haldy je prehlinený a nápadný svojim hrdzavohnedým sfarbením. Zrudnenie nebolo zaznamenané
61.	Hiadel' - štôlna Sb (k.ú. Hiadel')	geologická a montanistická lokalita	48,83372° 19,31611°	CHVÚ, ÚEV	Výskyt Sb zrudnenia overovaného štôlnou (4 x 4 m), ústie ktorej je zavalené. Halda má rozmery 20 x 15 m, v haldovom materiáli možno pozorovať kusy žiloviny tvorenej kremeňom, albitom, turmalínom a limonitom. Štôlna je zarazená v migmatitizovaných prevažne mylonitizovaných ortorulách.
62.	Hiadel' - Vážnica (k.ú. Hiadel')	geologická a montanistická lokalita	48,80236° 19,31639°	CHVÚ, ÚEV	Zavalený vstup do štôlny v metakvarcitech, šírka vstupu je 3 m a jeho výška do 1,5 m. Pred štôlnou je malá výrazná halda s rozmermi 6 x 8 m a výškou s úlomkami a balvanmi sivobieleho kremeňa. Vrchný okraj predstavuje bralo v tektonicky deformovaných spodnotriasových kremencoch a kremenných zlepenoch lúžňanského súvrstvia tatrika dlhé 8 m s výškou 4 až 5 m.
63.	Hodinová veža (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73592° 19,14634°	NKP	Hodinová veža (nazývaná tiež Zelená), je najviditeľnejšia a najznámejšia dominanta Námestia Slovenského národného povstania. Začali ju stavať v roku 1552 a v roku 1566 na nej umiestnili aj druhé hodiny. Počas svojej existencie prešla rôznymi stavebnými úpravami, jej dnešný vzhľad pochádza z prestavby po požiari v roku 1761. Koncom 19. storočia sa narušila statika veže a postupne sa odklonila od zvislej osi až o 68 cm.
64.	Holý vršok (k.ú. Kordíky)	geologická a montanistická lokalita	48,77778° 19,03992°	-	Jamový lom s rozmermi 80 x 50 m a výškou stien od 8 do 10 m. Predmetom ťažby boli strednotriasové tektonicky drvené wettersteinské dolomity a dolomitové brekcie hronika.
65.	Horná Mičiná (k.ú. Horná Mičiná)	montanistická lokalita	stred: 48,71774° 19,19988°	DP	Výhradné ložisko nevyhradeného nerastu (stavebný kameň). Surovinou sú stredno až vrchotriasové dolomity vhodné na výrobu betónu, do bitúmenových zmesí a do nestmelených a hydraulicky stmelených materiálov používaných v inžinierskom staviteľstve a pri výstavbe ciest. Ložisko je otvorené povrchovým stenovým lomom.
66.	Horná Roveň (k.ú. Radvaň)	geologická lokalita	stred: 48,71681°	PP (15 100 m ²)	Pestrý súbor skalných útvarov, ktoré sú dokladom geologického vývoja a ukážkou geomorfologických procesov vo vulkanitoch Kremnických vrchov. Selektívnym

			19,01508°		zvetrávaním vulkanických brekcií sa vyformovali zaujímavé skalné útvary (okná, skalné stĺpy, skalné hriby, veže, bašty, steny) do výšky 30 m.
67.	Horné Pršany (k.ú. Horné Pršany)	montanistická lokalita	stred: 48,69781° 19,08669°	DP	Výhradné ložisko nevyhradeného nerastu (stavebný kameň) so zastavenou ťažbou. Surovinou je masívny dolomit s nepravidelnou odlúčnosťou a ostrohranným rozpadom (ladin - karn) s nízkym obsahom Fe ₂ O ₃ vhodné do betónu rôzneho druhu ale aj na náročnejšie využitie.
68.	Hradisko (k.ú. Nemecká)	archeologická lokalita	48,82565° 19,41649°	NKP	Výšinné sídlisko so zreteľným valovým opevnením. Osídlenie reprezentujú črepy keramiky a bronzové predmety z neskoršej doby bronzovej, keramika zo strednej doby laténskej až počiatku doby rímskej. V období stredoveku tu bol postavený drevený hrádok.
69.	Hradište (k.ú. Moštenica)	archeologická lokalita	48,81268° 19,26554°	NKP, CHVÚ, ÚEV	Výšinné sídlisko z mladšej a neskoršej doby bronzovej (1 200 až 800 pred n.l.) opevnené predpokladanou priekopou. Nález žiarového hrobu lužickej kultúry.
70.	Hrádok (k.ú. Sásová)	geologická lokalita	48,78731° 19,15239°	-	Skalné bralo, v lavicovitých gutensteinských vápencoch veporika (anis). Má dĺžku zhruba 70 m a dosahuje výšku 20 až 25 m. Na miestach s tektonickou predispozíciou sa nachádza množstvo menších krasových dutín a väčších dier zaujímavých z hľadiska mikrotvarov.
71.	Hrb (k.ú. Brusno)	geologická lokalita	48,79833° 19,37903°	-	Sústava zhruba 20 väčších i menších bráľ v ramsauských dolomitoch (str. - vrch. trias) hronika. Celková dĺžka bralnatého úseku je 100 m a výška 30 až 40 m. Zvetrávacími procesmi sa v dolomite vytvorili rôzne formy reliéfu, väčšinou skalné vežičky a krasové dutiny menších rozmerov. Objekt má stepný charakter.
72.	Hronsecký kaštieľ (k.ú. Hronsek)	kultúrno- historická lokalita	48,64827° 19,15727°	NKP,CHKO	Goticko-renesančný kaštieľ (nazývaný aj Vodný hrad, alebo Rothovsko-Telekyovský hrad) z 15. storočia, v roku 1576 bol prestavaný a opevnený. Goticko-renesančná stavba mala pôvodne opevnenie tvorené obranným múrom so štyrmi vežami a vodnou priekopou s padacím mostom. V 20. storočí bol hrad čiastočne prebudovaný.
73.	Hrochotská bukovina (k.ú. Hrochoť)	prírodná lokalita	stred: 48,66452° 19,43012°	CHA (2 396 m ²)	Lokalita významná z hľadiska zachovania fauny horských lúk, predovšetkým pestrých spoločenstiev rovnokrídlovcov s výskytom vzácných a ohrozených druhov.
74.	Chladná jama (k.ú. Badín)	geologická a prírodná lokalita	48,70553° 19,03830°	-	Prírodný odkryv v päte osypového kužeľa tvorený blokmi andezitu do 1,5 m, medzi ktorými sa nachádzajú početné dutiny. Osypový kužeľ tak funguje ako prirodzená zásobáreň studeného vzduchu až do letných mesiacov. Zmena mikroklimy sa prejavuje ostrovovitým výskytom chladnomilnejšej flóry v rastlinnom spoločenstve relatívne teplých bukovo-jedľových lesov.
75.	Chochuľka (k.ú. Hrochoť)	archeologická lokalita	48,65432° 19,29402°	NKP	Val stredovekého výšinného hradiska s osídlením zo staršej doby železnej na kužeľovitom kopci Chochuľka.
76.	Jakub (k.ú. Banská Bystrica)	prírodná lokalita	stred: 48,76736° 19,14306°	CHA (127 043 m ²), ÚEV	Lokalita s ochranou teplomilných rastlinných a živočíšnych spoločenstiev s vysokou druhovou diverzitou na relatívne malom území. Výskyt mnohých ohrozených a chránených druhov živočíchov a rastlín, predovšetkým z čeľade

					vstavačovitých.
77.	Jakub - skalné bralo (k.ú. Kostiviarska)	geologická lokalita	48,77097° 19,13339°	-	Morfologicky výrazné bralo vrchnotriasového svetlosivého hrubolavicovitého pseudoolitického vápenca. Hlavnou stavebnou zložkou sú pseudoolity (peloidy), koprolity a intraklasty, v malej miere je zastúpený drobný detrit (úlomky krinoidov, ostňov ježoviek, koralov) a polohy rohovcov.
78.	Jánošíkova skala (k.ú. Hrochoť)	geologická lokalita	stred: 48,66181° 19,39053°	PP (16 800 m ²), CHKO	Mohutné bralo dosahujúce výšku 20 až 50 m a dĺžku 200 m tvorené andezitovými aglomerátmi abčinskej formácie (sarmat). V skalnom masíve s početnými sopečnými bombami a puklinami vznikla mechanickým zvetrávaním pseudokrasová jaskyňa Abčiná. Okrem hlavnej dutiny sú v hornej časti odkryvu ďalšie 3 nedostupné dutiny s menšími rozmermi. Podľa archeologických nálezov popolnic bola jaskyňa Abčiná v minulosti osídlená.
79.	Jaseňový vrch (k.ú. Povrazník)	geologická a montanistická lokalita	48,70408° 19,36856°	CHKO	Povrchový lom polkruhového tvaru s priemerom 20 m a výškou steny 6 až 7 m založený v pyroklastikách strelnickej formácie stratovulkánu Poľana (sp. sarmat). V najspodnejšej vrstve pyroklastického prúdu sú pozorovateľné pomerne časté úlomky ryolitového vulkanického skla.
80.	Jaskyne pri Skalke (k.ú. Kremnica)	geologická a prírodná lokalita	48,74383° 18,99711°	-	Pseudojaskyne Diera pod oknom a Úkryt pod oknom, ktoré boli preskúmané v roku 2000, sa nachádzajú pod skalným oknom s rozmermi 2 x 0,8 m. Jaskyne majú dĺžku 4,4 m, resp. 4,6 m. Sú vytvorené v aglomerátoch pórovitých andezitov formácie Vlčieho vrchu (báden).
81.	Jaskyňa Dolná Túfna (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	48,84333° 19,02458°	CHVÚ, ÚEV	Jaskyňa je vrstveno-korozívnym typom, ktorá bolavytvorená v gutensteinských vápencoch. Má dĺžku 68 m, jej šírka sa pohybuje od 5 do 7 m. Je bohato zdobená kvapľovými útvarmi všetkých druhov. Zaujímavé sú kaskádové jazierka zoradené stupňovite nad sebou v zadnej časti jaskyne. V 19. storočí bol vykonaný paleontologický výskum a objavené boli kosti jaskynného medveďa.
82.	Jaskyňa Drienka (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická a prírodná lokalita	48,75181° 19,29206°	-	Jaskyňa situovaná v slienitých vápencoch (sp. krieda) mráznického súvrstvia veporika. Má dva vchody, vstup do jaskynných priestorov je zabezpečený. Ide o fluviokrasovú, 64 m dlhú jaskyňu, ktorá je významná archeologickými nálezmi z doby bronzovej.
83.	Jaskyňa Horná Túfna (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	48,84500° 19,02944°	CHVÚ, ÚEV	Jaskyňa pozostáva zo Vstupnej chodby, Predného dómu, Spojovacej chodby a Zadnej siene, jej celková dĺžka je 85 m. Z hľadiska dynamiky prúdenia vzduchu je typom statickej jaskyne. Vznik jaskyne sa datuje do vrchného pliocénu. Predpoklad existencie paleolitického osídlenia nebol doložený žiadnymi kamennými nástrojmi.
84.	Jaskyňa Hučavský rukáv (k.ú. Hrochoť)	geologická a prírodná lokalita	48,65033° 19,32664°	ÚEV	Pseudokrasová jaskyňa, ktorá sa vytvorila vo vulkanoklastikách abčinskej formácie (miocén). Predstavuje oválnu rovnú chodbu, ktorá po 10 m končí a nemá spojenie s ďalšími priestormi. Jej genéza bola podmienená výraznou trhlinou vyerodovanou povrchovými vodami pri zarezávaní Hučavy.
85.	Jaskyňa Jánošíkove diery	geologická a prírodná	48,74233° 18,99675°	-	Známa jaskyňa bola odborne prvýkrát preskúmaná až v roku 1989. Je vytvorená na dvoch rozsadlinách. Na oboch koncoch je prikrýta balvanmi, ktoré vytvárajú

	(k.ú. Kremnica)	lokalita			jaskynné priestory prístupné z oboch strán. Celková dĺžka jaskynných priestorov je 55 m a hĺbka 14 m. Jaskyňa je vytvorená v aglomerátoch andezitov s tufovým alebo lapilovo-tufovým tmelom.
86.	Jaskyňa Kaplnka (k.ú. Sásová)	geologická a prírodná lokalita	48,78494° 19,15405°	ÚEV	Neveľká jaskyňa, ktorá sa nachádza v brale tmavých krinoidových vápencov (hetanž-sinemúr) veporika. Portálový otvor jaskyne má rozmery 2,7 x 3 m, za ním sa otvára sieň s dĺžkou 15 m, šírkou 6 m a výškou 4 až 5 m. Jaskyňa predstavuje typ korozívno-rútovej jaskyne bez kvapľovej výzdoby. Archeologické výskumy ukázali, že jaskyňa bola osídlená už v dobe rímskej.
87.	Jaskyňa Koliba (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	48,82078° 19,03633°	CHVÚ	Výmrazovo-korozívna jaskyňa situovaná v tmavosivých stredotriasových gutensteinských dolomitoch. Je 7 m dlhá, 5 m široká a 2 m vysoká. Jaskyňa je bez výzdoby, má ostrohranný povrch stien.
88.	Jaskyňa pod Jaseňovým vrchom (k.ú. Povrazník)	geologická a prírodná lokalita	48,70519° 19,37364°	CHKO	Pseudokrasová jaskyňa vytvorená v andezitových vulkanoklastikách stratovulkánu Poľany. Má dĺžku 5,8 m, výšku stropu 0,5 až 1 m a veľkosť otvoru 1,3 x 1,1 m. Predstavuje dutinu po rozklade a vyvetraní kmeňa stromu z obdobia sedimentácie vulkanoklastického materiálu v str. miocéne. Jaskyňa je voľne prístupná.
89.	Jaskyňa Rakytová (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	48,82147° 19,04208°	CHVÚ, ÚEV	Menšia jaskyňa vytvorená v gutensteinských vápencoch hronika (anis), ktorú tvorí skalný previs. V zadnej časti je menší otvor, ktorým pokračuje jaskyňa na SZ a končí sa zasutím. Jaskynný priestor vznikol kombináciou odlučných plôch vrstevnatosti vápenca s menšími tektonickými poruchami.
90.	Jaskyňa Rúra (k.ú. Sásová)	geologická a prírodná lokalita	48,77339° 19,15244°	ÚEV	Jaskyňa malých rozmerov v skalnom útvere gutensteinského vápenca (šírka 4 m, výška 6 m a dĺžka 7 m). Z typologického hľadiska sa jedná o typ vrstevnatej jaskyne, ktorá vznikla kombináciou fluviálnej a výmrazovo-korozívnej činnosti.
91.	Jaskyňa Snežná rozsadlina (k.ú. Kremnica)	geologická a prírodná lokalita	48,74383° 18,99711°	-	Najväčšia jaskyňa Kremnických vrchov, jej celková dĺžka je 91 m a hĺbka 24 m. Podrobnejšie preskúmaná v roku 1999. Geneticky sa jedná o jaskyňu rozsadlinového typu. Rozsadlina je na povrchu dobre sledovateľná v dĺžke 60 m a jej priebeh prezrádajú početné prepadliská a priehlbiny podobné krasovým jamám. Jaskyňa je vytvorená v aglomerátoch bazaltických andezitov (báden).
92.	Jaskyňa Suchá diera (k.ú. Kremnica)	geologická a prírodná lokalita	48,74394° 18,99766°	-	Pseudokrasová jaskyňa prvýkrát zaznamenaná v roku 1957. Má dĺžku 60 m a prístupná je 5,5 m hlbokou studňou, ktorá na povrch vyúsťuje otvorom s rozmermi 0,6 x 0,5 m. Jaskyňa je rozsadlinového pôvodu, na povrchu ju indikujú početné prepadliská. Je vytvorená v aglomerátoch andezitov formácie Vlčieho vrchu (báden).
93.	Jaskyňa Ťžina pod chodníkom (k.ú. Kremnica)	geologická a prírodná lokalita	48,74266° 18,99680°	-	Vertikálna jaskyňa rozsadlinového pôvodu sprístupnená otvorom s rozmermi 1,3 x 0,3 m. Je vytvorená v slabo vytriedených aglomerátoch andezitov formácie Vlčieho vrchu (panón).
94.	Jaskyňa Žajdlíkov hostinec (k.ú. Sásová)	geologická a prírodná lokalita	48,77417° 19,15342°	ÚEV	Neveľká no výrazná a verejnosti známa jaskyňa vytvorená v brale vrstevnatých krinoidových spodnojurských vápencov, ktoré predstavuje skalnú ostrohu na ohybe Sásovskej doliny. Portál jaskyne má šírku 4,5 m a výšku 2 m. Jaskyňa pozostáva

					z jednej väčšej siene, z ktorej pokračuje chodba s dĺžkou 2 m.
95.	Jelenecká jaskyňa (k.ú. Staré Hory)	geologická a prírodná lokalita	48,85727° 19,14874°	PP (26 828 m ²), CHVÚ, ÚEV	Unikátna 60 m dlhá travertínová jaskyňa s podzemným tokom. Predmetom ochranného pásma lokality sú citlivé jaskynné geosystémy.
96.	Jelenská skala (k.ú. Staré Hory)	geologická lokalita	48,82961° 19,15625°	CHVÚ, ÚEV	Výrazná morfológická vyvýšenina medzi Starými Horami a Balážmi (1 153 m n.m.). Na západnej strane kóty sa nachádza vápencový útes, s výškou stien až 80 metrov. Litostratigraficky ide o gutensteinské vápence veporika (anis).
97.	Jelšovec (k.ú. Čerín)	prírodná lokalita	stred: 48,66089° 19,27625°	PR (55 600 m ²), ÚEV	Zachovalá ukážka podhorských lužných lesov s výskytom viacerých chránených, ohrozených a zriedkavých druhov rastlín. Podstatná časť z nich sa nachádza na rašelinisku. Striedanie fytoocenóz v závislosti od zmien pôdnych typov a hladiny podzemnej vody.
98.	Jezuitský kláštor (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73496° 19,14810°	NKP	Štvorpodlažná budova bývalého jezuitského kláštora z roku 1695, ktorý bol dokončený v prvom decéniu 18. storočia. Objekt bol klasicisticky upravený v roku 1806.
99.	Kalvária v Banskej Bystrici (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,72534° 19,14117°	NKP	Pôvodná vrcholová baroková kaplnka z roku 1689 na vrchu Urpín niesla meno Božieho hrobu, od roku 2008 má názov Kostol povýšenia Svätého kríža. Úpravy boli vykonané v rokoch 1731, 1829, v deväťdesiatych rokoch 20. storočia a v rokoch 2007 až 2008. Pôdorys si zachoval tvar kríža s apsidami. Celý komplex zahŕňa ohradný múr s bránami, krížovú cestu, ktorá má 8 zastavení, jednoradovú lípovú alej na východnom svahu a na severnom svahu dvojradovú zmiešanú alej.
100.	Kammerhof (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73484° 19,14486°	NKP	Meštiansky dom z 15. storočia (tiež Unterhaus, Dolný dom alebo Komorský dvor), v minulosti najväčší dom v Banskej Bystrici, ktorý viackrát menil majiteľa. Do roku 1871 tu mal prevádzku pivovar, ktorý slúžil najmä pre zamestnancov Thurzovsko-fuggerovskej spoločnosti. Od tohto obdobia prešiel do vlastníctva lesov, aj v súčasnosti sa tu nachádza riaditeľstvo Štátnych lesov.
101.	Kapitula s areálom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73556° 19,14634°	NKP	Dom patrilo bohatému uhorskému palatínovi Františkovi Vešelénimu, v roku 1806 tu sídlil bohoslovecký seminár a na konci 19. storočia bolo nadstavené druhé poschodie. V roku 2004 prebehla dôkladná renovácia celého objektu, dnes tu sídli Diecézne pastoračné centrum Jána Pavla II.
102.	Kaštieľ Benických (k.ú. Dolná Mičiná)	kultúrno- historická lokalita	48,67232° 19,22369°	NKP	Kaštieľ bol postavený v druhej polovici 16. storočia na gotickom základe. V roku 1667 ho prestavali Benickovci do dnešnej podoby. Je to dvoposchodová renesančná budova so štyrmi kruhovými nárožnými baštami a arkádovou loggiou, dvojitém erbom, stĺpmi s révou a renesančným krbom. Neskorobarokové úpravy kaštieľa pochádzajú z konca 18. storočia.
103.	Kláštorská (k.ú. Slovenská Ľupča)	archeologická lokalita	48,76529° 19,26782°	NKP	Pozostatky kláštorského kláštora, ktorý bol v tom období kultúrnym, duchovným a komunikačným centrom oblasti. Išlo o rozsiahly komplex kláštorných budov, ktorých najstaršia časť - kostol sa datuje do prvej polovice 13. storočia. Najstarším historickým dokladom o existencii kapucínskeho alebo františkánskeho kláštora v

					Slovenskej Ľupči je listina z roku 1263.
104.	Konigsbergerov dom (Oberhaus) (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73551° 19,14613°	NKP	Dom z konca 15. storočia stojí tesne pri Kostole sv. Františka Xaverského. V jednej jeho časti vybudoval kaplnku Jána Krstiteľa Michal Konigsberger, ktorú využívali jezuiti. Pri baníckom povstaní v roku 1526 bol dom podpálený a na mieste kaplnky sa neskôr vystaval Katedrálny chrám. V súčasnosti je sídlom farnosti Banská Bystrica.
105.	Kopec (k.ú. Priechod)	prírodná lokalita	stred: 48,78661° 19,20600°	CHA (37 640 m ²)	Zachovalé biotopy európskeho významu: suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápniťom substráte, porasty borievky obyčajnej, pionierske porasty zväzu Alysso-Sedion albi na plytkých karbonátových a bázických substrátoch.
106.	Kostol Nanebovzatia Panny Márie (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73740° 19,14666°	NKP	Najstaršia a dominantná stavba mestského hradného areálu postavená pravdepodobne v druhej polovici 13. storočia. Tento farský alebo nemecký kostol je najstaršou stavbou na území mesta a prešiel viacerými stavebnými úpravami. Na jeho južnej strane boli v roku 1473 pristavené kaplnky sv. Ondreja a Tela Kristovho a v roku 1480 kaplnka sv. Jána Krstiteľa. Na severnej strane bola v roku 1478 pristavená bočná loď baziliky na kaplnku sv. Barbory.
107.	Kostol Nanebovzatia Panny Márie (k.ú. Motyčky)	kultúrno-historická lokalita	48,86057° 19,17212°	NKP	Barokový jednolod'ový kostol z roku 1754 zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie s vysokou kultúrno-historickou pamiatkovou hodnotou.
108.	Kostol Narodenia Panny Márie (k.ú. Radvaň)	kultúrno-historická lokalita	48,72147° 19,13014°	NKP	Gotický rímskokatolícky kostol zo 14. storočia. Na novogotickom oltári je socha Piety z roku 1518 a na stenách sú gotické nástenné maľby. Z 15. storočia pochádza zbarokizovaná zvonica s gotickými detailmi.
109.	Kostol Navštívenia Panny Márie (k.ú. Staré Hory)	kultúrno-historická lokalita	48,83409° 19,11273°	NKP	Rímskokatolícky kostol z roku 1448 bol v roku 1722 prestavaný do barokového štýlu a klasicisticky upravený v roku 1850. Kostol má zachovalé pôvodné gotické klenby s lunetami, rokokovú kazateľnicu a sochu madony zo 16. storočia.
110.	Kostol Povýšenia sv. Kríža (k.ú. Moštenica)	kultúrno-historická lokalita	48,80668° 19,29456°	NKP	Klasicistický jednolod'ový rímskokatolícky kostol z roku 1846 s obrazom Ukrižovania od Jozefa B. Klemensa.
111.	Kostol Premenenia Pána (k.ú. Špania Dolina)	kultúrno-historická lokalita	48,80831° 19,13266°	NKP	Rímskokatolícky kostol vznikol v roku 1254 na základoch staršej románskej stavby. Loď kostola bola prestavaná v roku 1593 a veža v roku 1723. Z námestia vedie ku kostolu unikátne drevené kryté schodište so 162 drevenými schodmi. Kostol je dominantou pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry v Španej Doline vyhlásenej v roku 1979.
112.	Kostol sv. Alžbety (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73564° 19,14623°	NKP	Barokový kostol z roku 1303 bol súčasťou mestského špitálu pre chorých baníkov. Malý jednolod'ový gotický kostolík v roku 1605 vyhorel. Kostol bol viackrát prestavaný a v roku 1877 rozšírený v novogotickom slohu.
113.	Kostol sv. Alžbety (k.ú. Kremnica)	kultúrno-historická lokalita	48,70031° 18,91549°	NKP	Rímskokatolícky gotický kostol postavený pri nemocnici v rokoch 1382 až 1393. Veža kostola bola pristavená v rokoch 1712 až 1713. Staršie neogotické interiérové zariadenie bolo v 20. storočí odstránené. Kostol s vežou prešiel v rokoch 2000 až

					2001 rozsiahlejšou údržbou.
114.	Kostol sv. Antona a Pavla (k.ú. Sásová)	kultúrno-historická lokalita	48,75800° 19,15772°	NKP	Rímskokatolícky gotický kostol z prvej polovice 14. storočia prestavovaný a opevnený v deväťdesiatych rokoch 15. storočia. Na oltári sú okrem sakrálnych plastík aj dvojstranné krídla s ôsmimi tabuľovými obrazmi. Autorstvo sa pripisuje niektorému z umelcov zo školy Majstra Pavla z Levoče.
115.	Kostol sv. Antona Paduánskeho (k.ú. Donovaly)	kultúrno-historická lokalita	48,87909° 19,22553°	NKP	Rímskokatolícky klasicistický kostol z roku 1825 je jednou z najstarších pamiatok Donovalov. Vo vnútri sa nachádzajú fresky s obrazom sv. Rodiny, štyroch evanjelistov a sv. Antona. Posledná rekonštrukcia kostola bola dokončená v roku 2005.
116.	Kostol sv. Cyrila a Metoda (k.ú. Selce)	kultúrno-historická lokalita	48,76403° 19,20450°	NKP	Rímskokatolícky gotický kostol z roku 1222 patrí medzi najstaršie sakrálné objekty v okolí Banskej Bystrice a pravdepodobne slúžil aj Šalkovej, Senici, Kynceľovej, Nemciam, Balážom a Priechodu. Rozšírený bol začiatkom 16. storočia a má vzácne pamiatky z 15. až 19. storočia.
117.	Kostol sv. Františka Serafínskeho (k.ú. Poniky)	kultúrno-historická lokalita	48,70912° 19,29023°	NKP	Pôvodne gotický rímskokatolícky kostol postavený v roku 1310, viackrát bol upravovaný. Gotické nástenné maľby sú zo 14. storočia, krídlový oltár Panny Márie so sochami pochádza z roku 1512. Neskorogotická kamenná krstiteľnica je datovaná rokom 1526 a rokoková krstiteľnica rokom 1764.
118.	Kostol sv. Františka Xaverského (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73561° 19,14628°	NKP	Kostol bol postavený jezuitmi v rokoch 1709 až 1715, v roku 1776 sa stal biskupským katedrálom. Hlavný oltár s obrazom sv. Františka Xaverského je datovaný rokom 1729. V osemdesiatych rokoch 19. storočia prešiel kostol rozsiahlou romantizujúcou prestavbou. Renovácia interiéru katedrály prebehla v roku 2001.
119.	Kostol sv. Jakuba (k.ú. Kostiviarska)	kultúrno-historická lokalita	48,75729° 19,14065°	NKP	Neskorogotický jednolodový kostol z roku 1516, v ktorom sa nachádza jeden z najstarších zvonov na Slovensku.
120.	Kostol sv. Jána Krstiteľa (k.ú. Tajov)	kultúrno-historická lokalita	48,74711° 19,07061°	NKP	Rímskokatolícky kostol postavený v rokoch 1595 až 1597 bol pôvodne gotický kostol, ktorý bol v rokoch 1702 a 1741 renesančne a barokovo prestavovaný a rozšírený o vežu.
121.	Kostol sv. Kataríny (k.ú. Badín)	kultúrno-historická lokalita	48,66900° 19,12242°	NKP	Rímskokatolícky gotický kostol z roku 1397 s renesančným opevneným múrom z roku 1636. Loď bola prestavaná v roku 1765, bočné lode v rokoch 1893 až 1894.
122.	Kostol sv. Kataríny (k.ú. Kremnica)	kultúrno-historická lokalita	48,70636° 18,91755°	NKP	Rímskokatolícky, pôvodne dvojloďový neskorogotický kostol z polovice 15. storočia vznikol prestavbou staršieho objektu zo 14. storočia. V roku 1560 vyhorel, najviac bola poškodená veža. Dvojloďie kostola má obkročnú klenbu s kamennými rebrami a neogotickou pásovou maľovanou výzdobou. Interiér kostola je neogotický z roku 1885. Posledná prestavba realizovaná v rokoch 1926 až 1930.
123.	Kostol sv. Kríža (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73771° 19,14679°	NKP	Kostol (nazývaný aj ako Slovenský) bol v roku 1492 pristavaný k múru mestského hradného opevnenia a k Pisárskej bašte. Nový vstup do kostola bol vybudovaný v

		lokalita			roku 1782 z južnej strany. Kamenná krstiteľnica pochádza z roku 1652 a klasicistický oltár má uprostred súsošie Ukrižovania s Pannou Máriou a Máriou Magdalénou z roku 1834.
124.	Kostol sv. Márie Magdalény (k.ú. Lubietová)	kultúrno-historická lokalita	48,74681° 19,36486°	NKP	Pôvodný kostol sa spomína zo 14. storočia a zrejme bol postavený na základoch staršieho gotického kostola. Je postavený v barokovom slohu, ide o jednoloďovú obdĺžnikovú stavbu. Drevená povala bola v roku 1821 nahradená kamennou klenbou a v rokoch 1937 až 1938 železobetónovou. Kostol má tri barokové oltáre.
125.	Kostol sv. Martina (k.ú. Čerín)	kultúrno-historická lokalita	48,66016° 19,24405°	NKP	Ranogotický rímskokatolícky kostol prvej polovice 14. storočia, úpravami prešiel v 15., 17. a 18. storočí. Má rovný uzáver presbytéria, ktoré je zaklenuté gotickou krížovou rebrovou klenbou. Interiér kostola ukrýva vzácne nástenné maľby z konca 14. storočia. Okolo kostola je kamenný múr so strieňami.
126.	Kostol sv. Michala (k.ú. Horná Mičiná)	kultúrno-historická lokalita	48,69611° 19,21568°	NKP	Rímskokatolícky kostol postavený v gotickom slohu pochádza z druhej polovice 13. storočia. Má zachovanú gotickú nástennú maľbu a barokový oltár pochádzajúci z roku 1700. Architektúra zvonice je pozoruhodná vysokou ihlanovou strechou.
127.	Kostol sv. Mikuláša (k.ú. Nemecká)	kultúrno-historická lokalita	48,81403° 19,42309°	NKP	Rímskokatolícky gotický kostol z 15. storočia, zbarokizovaný v 18. storočí a upravený v 20. storočí. Vo svätyni sa zachovala gotická klenba, vnútorné zariadenie je z 18. a 19. storočia. Založený bol pravdepodobne templármi.
128.	Kostol sv. Ondreja (k.ú. Brusno)	kultúrno-historická lokalita	48,79534° 19,38166°	NKP	Barokový rímskokatolícky kostol z 15. storočia, upravovaný v rokoch 1744 a 1766.
129.	Kostol sv. Trojice (k.ú. Slovenská Ľupča)	kultúrno-historická lokalita	48,76735° 19,27795°	NKP	Kostol dal v roku 1330 postaviť župan Donč ako jednoloďovú stavbu. Dvoma bočnými loďami v štýle gotiky bol rozšírený v roku 1582 a obnovený v roku 1615. Autorom poslednej maliarskej výzdoby kostola z roku 1945 je akademický maliar Edmund Massány.
130.	Kostol sv. Žofie (k.ú. Dúbravica)	kultúrno-historická lokalita	48,67754° 19,27224°	NKP	Gotický rímskokatolícky kostol z 15. storočia s neskorogotickými a barokovými originálnymi dielami.
131.	Kozlinec (k.ú. Horná Mičiná)	prírodná lokalita	stred: 48,69998° 19,17535°	PR (92 700 m ²)	Lokalita na zabezpečenie ochrany izolovaného výskytu duba plstnatého v podmienkach blízkych pôvodnej porastovej štruktúre.
132.	Kráľická tiesňava (k.ú. Králiky, Radvaň)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,74219° 19,04790°	PP (208 900 m ²)	Tiesňava doliny Farebného potoka, ktorá vznikla eróznym účinkom potoka na reiflínske vápence a ramsauské dolomity hronika. Súčasťou tiesňavy je 7 m vysoký Kráľický vodopád na tektonickom rozhraní sedimentov paleogénu a stredného triasu. Na svahoch tiesňavy sú predmetom ochrany aj porasty chránených rastlinných druhov a živočíchov.
133.	Kráľický balvan (k.ú. Králiky)	geologická lokalita	48,74414° 19,03355°	-	Opracovaný andezitový balvan zlatostudnianskej formácie (relikt pyroklastických hornín), ktorý predstavuje eratický (bludný) balvan líšiaci od svojho podložia (paleogénny pieskovec). Vzhľadom na polohu jeho umiestnenia nemožno počítať

					s jeho dlhým transportom.
134.	Králiky (k.ú. Králiky)	montanistická lokalita	stred: 48,73965° 19,04427°	DP	Výhradné ložisko nevyhradeného nerastu (stavebný kameň) s rozvinutou ťažbou. Surovinou je paleogénny pieskovec s priemernou hrúbkou 36 m zložený z jemnozrnného materiálu, ktorú je možné využívať ako drvené kamenivo a v hrubej kamenárskej výrobe.
135.	Králiky - Farbená (k.ú. Králiky)	montanistická lokalita	48,75736° 19,05011°	-	Staré banské dielo z 18. storočia na realgár v oligocénnych pieskovočoch a jemnozrnných brekciách s priemernou výškou dobývky 1 až 1,2 m. Vytážená realgárová surovina sa spracovávala priamo na mieste, dokazujú to hojné nálezy úlomkov hlinených nádob so stuhnutosťou realgárovou taveninou na vnútornej strane.
136.	Kráľova studňa (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická lokalita	48,87589° 19,04031°	CHVÚ, ÚEV	Výskyt škrapovej krasovej formy viazaný na gaderské vápence (anis) chočského príkrovu. Vývoj škráp urýchľujú atmosferické zrážky, ale aj viaceré druhy vegetácie, ktoré rozčleňujú škrapy na viaceré izolované ostrovy.
137.	Krásno (k.ú. Dolný Harmanec)	prírodná lokalita	stred: 48,85668° 19,02474°	CHA (1 279 100 m ²), CHVÚ, ÚEV	Lokalita je zaujímavá výskytom vzácnych druhov flóry a fauny. Charakteristické sú spoločenstvá prestarlých porastov. Zabezpečenie ochrany významného tokaniska a hniezdiska tetra hlucháňa vo Veľkej Fatre.
138.	Kremenie (k.ú. Horné Pršany)	geologická lokalita	stred: 48,69461° 19,07716°	PP (37 800 m ²)	Lokalita bohatá na reliéf, ktorý má súvis v silicifikácii tektonicky porušených hornín vápencov a dolomitov. Prítomné výrazne vystupujúce skalné chrby, na okrajoch často s bralami, zriedkavo aj s menšími skalnými vežami. Z podzemných foriem sú známe 4 menšie jaskyne: Kremenná, Chalcedónová, Opálová a jaskyňa Horná Kremenia.
139.	Kremenie - Fe rudy (k.ú. Horné Pršany)	geologická a montanistická lokalita	48,70955° 19,07764°	-	Pozostatky banských prác na ploche 30 x 15 m s dominantnou haldou. Predmetom ťažby boli infiltračné limonitové rudy, Fe opály, menej samotné Fe silicity. Akumulácia rúd vznikla na kontakte pyroxenických andezitov a ich pyroklastík zlatostudnianskej formácie s ramsauskými dolomitmi hronika.
140.	Kremnica - Horná dedičná štôlna (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,70050° 18,91394°	NKP	Ústie (murovaný portál) Hornej dedičnej štôlne (nazývanej aj mestská štôlna) neďaleko šachty Ferdinand. Raziť sa začala ručne smerom k šachte Leopold v roku 1385 a dosiahla dĺžku 4 280 metrov. Má elipsový profil, v spodnej časti sa nachádza vodný kanál na odvod podzemných vôd. Banské diela podfáravala v hĺbke od 60 do 170 metrov.
141.	Kremnica - šachta Ferdinand (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,69925° 18,91407°	NKP	Šachta Ferdinand z roku 1809, funkčná bola do roku 1932. Patrila spojenému ťažiarstvu Zigmunds -Juraj. V roku 1877 konské gáple nahradil ležatý parný stroj. Hĺbka šachty po úroveň Hlavnej dedičnej štôlne je 301 m.
142.	Kremnica - šachta Klinger (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,70898° 18,90156°	NKP	Šachta bola ručne vyhlbená pravdepodobne v 16. storočí za účelom dobývania žily Schrämer v hĺbke 45 m pod povrchom. Ústie je zabezpečené železnou mrežou.
143.	Kremnica - šachta Leopold	montanistická lokalita	48,71537° 18,90062°	NKP	Ústie šachty hlbenej na konci 18. storočia je zlikvidované, v teréne ťažko identifikovateľné. V jej blízkosti je chránený strom: 230 ročná lipa veľkolistá.

	(k.ú. Kremnica)				
144.	Kremnica - šachta Ludovika (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,71190° 18,90804°	NKP	Ťažná veža šachty Ludovika z druhej polovice 19. storočia je dominantou Kremnice. V rokoch 1892 až 1894 bol na šachte postavený prvý elektrický ťažný stroj v Kremnici. Nárazisko šachty bolo prepojené so 4. podlažím drviarne. V areáli šachty sa v štôlni Andrej nachádza banské múzeum.
145.	Kremnica - šachta Mária (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,71691° 18,90431°	NKP	Ústie šachty z roku 1924 je zlikvidované, viditeľná je plošina s betónovou platňou. V roku 2009 sa v jej blízkosti začali vytvárať prepادلiská.
146.	Kremnica - šachta Mikuláš (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,71157° 18,90296°	NKP	Ústie banského diela nad prepadliskom Šturec bolo zlikvidované a zabezpečené. V blízkosti bol zaznamenaný pozostatok gápl'a.
147.	Kremnica - štôlna Šturec (Šľak) (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,71137° 18,90075°	NKP	Zachovaný murovaný portál ťažobnej štôlne zo začiatku 20. storočia v prepadlisku Šturec.
148.	Kremnica - štôlna Václav juh (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,71215° 18,90040°	NKP	Ústie štôlne v prepadlisku Šturec zasypané zosunutým svahovým materiálom.
149.	Kremnica - štôlne Václav (k.ú. Kremnica)	montanistická lokalita	48,71351° 18,90154°	NKP	Zachované portály ťažobných štôlní Václav - sever, Václav - stred z roku 1927 v štureckom rudnom poli (prepادلisko Šturec). V roku 1970 boli doplnené ozdobnými mrežami a kamennými tabuľami o pôvode a histórii štôlní.
150.	Kremnický Štós (k.ú. Kremnica)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,69327° 18,93483°	PR (187 700 m ²)	Lokalita vhodná na štúdium štruktúr vulkanického reliéfu a rozpadu sopečných hornín. Možno tu sledovať osídľovanie sutín a skalných útvarov lišajníkmi a machmi, ako aj priebeh sukcesie.
151.	Kyslínky (k.ú. Hrochoť)	geologická a montanistická lokalita	48,71514° 19,45808°	CHKO	Opustený lom založený v apofýze centrálnej intrúzie stratovulkánu Poľany (sarmat). Intrúzia má prierez 500 x 750 m a je tvorená propylitizovaným augiticko-hyperstenickým dioritovým porfýrom.
152.	Lišná skala (k.ú. Kremnička)	geologická lokalita	48,69628° 19,11153°	-	Členité bralo dolomitov s vložkami vápencov (25 x 35 m), s výškou max. do 8 m, ktoré svojou členitosťou pripomína skalné mesto. Dnešný tvar brala je zapríčinený tektonickým porušením, gravitačnými pohybmi a krasovatením. Tektonicky porušený masív bol následne postihnutý zvetrávacími procesmi.
153.	Lom na Kiaroch - Šalková (k.ú. Šalková)	montanistická lokalita	stred: 48,73232° 19,22872°	DP	Výhradné ložisko nevyhradeného nerastu (stavebný kameň) ťažené od druhej polovice 20. storočia. Surovinou sú stredno až vrchotriasové dolomity čačínskej jednotky hronika (str. - vrch. trias) vhodné pre výstavbu bytových a nebytových objektov. Ložisko je otvorené povrchovým stenovým lomom, jeho západná časť je zrekultivovaná.
154.	Lučatín (k.ú. Lučatín)	geologická a montanistická lokalita	48,78639° 19,31728°	-	Malý lom s dĺžkou 15 m a výškou 5 až 8 m, v tektonicky rozdrvenom dolomite (str. - vrch. trias) veporika. Dolomit je rozdrvený na dolomitovú múčku vhodnú ako brizolit. V lome prebieha občasná ťažba pre miestne účely a zaväza sa hlinou,

					pričom hrozí vytvorenie čiernej skládky.
155.	Lubietová - Driekyňa Cu (k.ú. Lubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,73850° 19,33575°	-	Skupinu zavalených štôlní a šachtíc, ktorými bola ťažená Cu mineralizácia (pokračovanie ložiska Poniky - Farbište). Zrudnenie je lokalizované v spodnotriasových vulkanogénnych horninách (ryolity a ich pyroklastiká) v blízkosti ich tektonického styku s bridlicami a pieskovecami (drienocký príkrov silicika). Na haldách je prítomný barit, hematit, kremeň, chalcedón (odrody achát a jaspis), tennantit, chalkopyrit a pestrá škála sekundárnych minerálov.
156.	Lubietová - Driekyňa Fe (k.ú. Lubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,73086° 19,33292°	-	Štôlna s výskytom Fe rúd (goethit) s haldou (8 x 4 m). Infiltračná mineralizácia je lokalizovaná na kontakte spodnotriasových kremencov a pieskovecov lúžňanského súvrstvia a bridlice a prachovcov (vrch. skýt) veporika.
157.	Lubietová - Jamešná (k.ú. Lubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,73056° 19,44656°	CHKO	Niekoľko štôlní (najmä Hyacint, Viliam a Anton) a hald významného historického hydrotermálne-metasomatického ložiska Fe rúd ťaženého od roku 1775, ktoré sú situované na ploche 800 x 300 m. Z prítomných minerálov je prítomný limonit, siderit, hematit, pyrit, opál, chalcedón, hyalit a mastenec.
158.	Lubietová - Kolba (k.ú. Lubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,74842° 19,44594°	-	Štôlne Arnoldi a Pavol (Pauli) historického ložiska hydrotermálnych žilno-žilníkových Ni a Co rúd, ťažba na ložisku bola ukončená v polovici 19. storočia. Okolie ložiska budujú diafory migmatitov ľubietovského kryštalinika a granodioritové porfýry až žulové porfýry permu veporika.
159.	Lubietová - Podlipa (k.ú. Lubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,74647° 19,38511°	-	Najznámejšie ložisko Cu v oblasti Lubietovej, jeho haldy sa nachádzajú na ploche 440 x 20 až 140 m a niektoré staré štôlne sú prístupné aj v súčasnosti. Prvé písomné údaje o ťažbe medi pochádzajú z roku 1340, najväčší rozmach banskej činnosti nastal v 15. a 16. storočí, v roku 1863 bola ťažba medi ukončená. Na ložisku je veľmi dobre vyvinutá oxidačná a cementačná zóna. V haldovom materiáli sú zastúpené hlavne permské metasedimenty predajnianského súvrstvia veporika. Vzácné sú úlomky kremennej žiloviny so sideritom, pyritom, chalkopyritom a tetradritom. Ložisko sa stalo známym vďaka pestrej škále supergénnych minerálov, z ktorých niektoré boli identifikované prvýkrát na svete.
160.	Lubietová - Posádka (k.ú. Lubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,74389° 19,34189°	-	Skupina štôlní a hald s dĺžkou 180 až 200 m dokladujúcich historické infiltračné ložisko Fe rúd z 18. až 19. storočia vyvinuté na kontakte strednotriasového ramsauského dolomitu hronika (vr. anis) a neogénnych (báden) vulkanoklastík (pieskovce, brekcie a konglomeráty). V značne prehlinenom haldovom materiáli je prítomný limonit, hematit, chalcedón a opál.
161.	Lubietová - Reiner (k.ú. Lubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,74947° 19,38108°	-	Staré štôlne v banskom poli Reiner vyrazené kvôli nafáraníu ložiska Podlipa zo severu. Banské pole bolo počas posledného obdobia exploatácie ložiska (prvá polovica 19. storočia) jedným z najdôležitejších. Haldový materiál zo 4 štôlní sa nachádza na ploche 140 x 30 m.
162.	Lubietová - Svätodušná	geologická a montanistická	48,74386° 19,43769°	-	Halda druhého najväčšieho ľubietovského ložiska Cu bez zachovaných archívnych informácií o ťažbe v minulosti ani názvov štôlní. Ťažba ložiska bola ukončená

	(k.ú. Ľubietová)	lokalita			v druhej polovici 19. storočia. Žilnú výplň ložiska tvoril kremeň, siderit, feromagnetit, tennantit, chalkopyrit, menej kobaltín, arzenopyrit a gersdorffit a bohatou škálou sekundárnych minerálov.
163.	Ľubietová - Zelená voda (k.ú. Ľubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,74428° 19,38303°	-	Haldy lokality tvoria spodnú časť odvalového poľa historického ložiska Cu rúd Podlipa. Haldový materiál pochádza zo štôlní Antonii, Koritarer, Kowatsische a Clemens. Na miestach výtoku haldovej drenážnej vody na povrch sa recentne vyzrážajú zelené sekundárne minerály Cu (pseudomalachit, langit, malachit), prednostne na odumretých zvyškoch rastlín, ale i na dnových sedimentoch.
164.	Ľubietovský Vepor (k.ú. Ľubietová)	geologická a prírodná lokalita	kóta 1 277 m n.m.: 48,71514° 19,45808°	NPR (2 368 793 m ²), CHKO, ÚEV	Relikt andezitového lávového prúdu (miocén) abčinskej formácie stratovulkánu Poľana s dĺžkou 2 km a hrúbkou 150 m. Predmetom ochrany sú vrcholové spoločenstvá jedľových bučín masívu Ľubietovského Vepora v rozsiahlej oblasti smrekových monokultúr v území ovplyvňovanom poľnohospodárstvom.
165.	Ľupčiansky hrad (k.ú. Slovenská Ľupča)	kultúrno-historická lokalita	48,77245° 19,28072°	NKP	Hrad sa písomne spomína v roku 1250 a vznikol na mieste staršieho hradiska po vpáde Mongolov v roku 1241. V roku 1443 ho poškodilo zemetrasenie, nasledovali opravy a ďalšie prestavby po roku 1572. Po požiari v 18. storočí stráca funkciu správneho centra, konečnú podobu získal v roku 1870 neogotickou prestavbou. Areál hradu slúžil ako sirotinec, neskôr pribudla škola a výchovný ústav pre mladistvých, po druhej svetovej vojne slúžil ako učilište, priestory charity a počas 90-tych rokov ho spravoval Krajský pamiatkový ústav v Banskej Bystrici, od ktorého ho v roku 2002 prebrali Železiarne Podbrezová.
166.	Ľupčiansky skalný hríb (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická lokalita	stred: 48,77092° 19,26014°	PP (21 300 m ²)	Geomorfologický útvar v paleogénnych (st. priabón) sedimentoch, ktoré sú reprezentované dolomitovými zlepcami, brekciami a pieskovecami. Výška hríbu je cca 13 m a priemer klobúka 6 až 7 m. Vznik geomorfologického útvaru bol podmienený pôsobením poveternostných činiteľov a dokumentuje rozdielnu odolnosť rôznych typov sedimentárnych hornín voči zvetrávacím procesom.
167.	Mackov bok (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,80353° 19,34586°	PR (37 500 m ²), CHVÚ, ÚEV	Sústava vrchnotriasových (karn - nor) dolomitových brál hronika rôznych tvarov. Zvetrávacie procesy spôsobili bizarný tvar jednotlivých brál akomplexy skalných brál majú charakter skalného mesta. Predmetom ochrany sú xerothermné biocenózy stepného a lesostepného charakteru na karbonátovom podloží s mimoriadne bohatým výskytom ponikleca slovenského.
168.	Mačková (k.ú. Medzibrod)	prírodná lokalita	stred: 48,80409° 19,34813°	PR (422 300 m ²), CHVÚ, ÚEV	Lokalita s typickými ukázkami bukových a borovicových porastov na vápencovom podloží vrátane vývojových štádií stepného a lesostepného charakteru ako i fragmenty sutinných spoločenstiev. Synúzia podrastu sa vyznačuje bohatým výskytom chránených a vzácnych druhov rastlín.
169.	Majerova skala (k.ú. Staré Hory)	geologická a prírodná lokalita	kóta 1 283 m n.m.: 48,86248° 19,10641°	PP (88 415 m ²), CHVÚ, ÚEV	Výrazný skalný útvar gutensteinských vápencov predstavujúci trosku chočského príkrovu v tektonickom nadloží krížňanského príkrovu, s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny, významný je najmä výskyt d'ubníka dvojprstého. Oblúbená turistická lokalita s vyhlídkou na panorámu Starohorských vrchov.

170.	Malachov - Nemecký vrch (k.ú. Malachov)	montanistická lokalita	48,71639° 19,04650°	-	Povrchová dobývka ortuťového ložiska Nemecký vrch vo vrchnotriasových dolomitoch hronika, ktorá má nepravidelný tvar a rozmery 60 x 40 m, s výškou stien do 12 m. V spodnej časti dobývky je niekoľko píng po zavalených šachtách a šachticiach s hĺbkou do 3 m. V haldovom materiáli nie je prítomný cinabarit.
171.	Malachov - Stredná štôlna (k.ú. Malachov)	montanistická lokalita	48,71639° 19,04650°	-	Súčasť historického ložiska ortuťových rúd Pri jazere. Portál Strednej štôlny (Mitteren stollen) s rozmermi 5 x 4 m. Štôlna je zarazená v hrubozrnných, polymiktných pieskovočoch až brekciách paleogénu podtatranskej skupiny (kiščel). Portál je jedným z mála odkrytov v horninách paleogénu v Malachovskej doline.
172.	Malachov - štôlna Pak (k.ú. Malachov)	geologická a montanistická lokalita	48,71600° 19,04569°	-	Čiastočne zavalený portál štôlny na dobývanie a prieskum ortuťového zrudnenia, ktorá je súčasťou historického ložiska Nemecký vrch. Štôlna je čiastočne prístupná s pomerne nevýraznou, plytkou haldou (10 x 5 m). Je vyrazená v tmavých organodetritických vápencoch hronika. V okolí štôlny možno sporadicky nájsť fosílie (koraly) do priemeru 0,4 m.
173.	Malachov - štôlna Spodný Karol (k.ú. Malachov)	montanistická lokalita	48,71444° 19,02311°	-	Vstup do historickej štôlny Spodný Karol (Caroli), ktorý tvorí výrazný rigol zarazený do ľavého svahu Malachovského potoka so slabým výtokom vody. Pod štôlnou je malá halda (rozmery asi 8 x 5 m) bez nálezov mineralizácie.
174.	Malachov - úpadnica Karol (k.ú. Malachov)	montanistická lokalita	48,71361° 19,02172°	-	Súčasť historického ložiska ortuťových rúd Pri jazere. Ide o zavalený vstup do úpadnice Karol (úpadnica Caroli, šachta Carolizecher), ktorá má charakter priepaťovitej depresie, s priemerom 6 až 8 m a max. hĺbkou 5 m. Je lokalizovaný v tektonicky deformovaných dolomitoch hronika.
175.	Malachov - Veľká Studňa (k.ú. Malachov, Badín)	geologická a montanistická lokalita	48,71483° 19,02836°	-	Zrekultivované haldy štôlní Mária a Dana, ktoré boli razené v rámci prieskumu a ťažby malachovského ložiska ortuťových rúd v druhej polovici 20. storočia. Ortuťová mineralizácia žilnikovo-impregnačného typu a hydrotermálna silicifikácia vápencov a dolomitov je spájaná s doznievaním neogénnej andezitovej vulkanickej činnosti kremnického stratovulkánu v období bádenu (11,6 až 15,9 mil. rokov). Je viazaná na polymiktné zlepence, brekcie, karbonatické a dolomitické pieskovce centrálneokarpatského paleogénu.
176.	Malachovská dolina (k.ú. Malachov)	geologická lokalita	48,70855° 19,06114°	-	Kamenné more predstavujúce deluviálnu úpätnú akumuláciu andezitových balvanov veľkosti do 1 m. Trojuholníkovitý tvar lokality nasvedčuje, že ide o formu osypového kužľa, ktorý reprezentuje jeden z najmladších geologických procesov v danom území. Zdrojovou horninou pre boli epiklastické vulkanické brekcie.
177.	Malachovské skalky (k.ú. Radvaň)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,71503° 19,11850°	CHA (35 923 m ²)	Jedna z najsevernejších lokalít rozšírenia teplomilných druhov fauny a flóry v rámci biotopov európskeho významu: suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte, suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, nížinné a podhorské kosné lúky a karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou. Svojou geomorfologickou členitosťou vytvára zaujímavý a cenný krajinársky prvok.

178.	Malá Zolná (k.ú. Poniky)	geologická a montanistická lokalita	48,68672° 19,33305°	-	Objekty historického ložiska Fe rúd, ktoré bolo v minulosti intenzívne ťažené (nazývané aj Učovník): haldy (s priemerom 5 až 20 m), pingy, ústia štôlní, prepادلiská. Predmetom ťažby boli limonitové rudy v ortorulách veporika. Mineralizácia je reziduálneho typu, limonitové rudy predstavujú pôvodnú hematitovú ± baritovú hydrotermálnu mineralizáciu.
179.	Mariánsky stĺp (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73576° 19,14582°	NKP	Barokový stĺp z roku 1719 postavený na znak vďaka Panne Márii za záchranu pred morovou epidémiou. Koncom 19. storočia bol opravený a horná časť a socha boli prestavané v klasicistickom štýle. Samotný stĺp je vysoký 13,2 m a pozostáva z pätky, drieku a hlavice, na ktorej je umiestnená 245 cm vysoká socha Panny Márie.
180.	Mäsiarska bašta (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73468° 19,15031°	NKP	Súčasť východnej časti mestského opevnenia postaveného pred rokom 1608. Za jej obranu boli zodpovední členovia cechu mäsiarov. Po požiaroch mesta v rokoch 1761 a 1783 bola úplne zničená, v roku 1803 ju dal Ján Beregh opraviť.
181.	Matejov dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73775° 19,14656°	NKP	Neskorogotická budova s gotickým portálom je nasařou svetskou pamiatkou v mestskom hradnom areáli. Na fasáde je reliéfny erb kráľa Mateja Korvína s datovaním 1479 a mestský erb. Úpravy boli vykonané v rokoch 1908 až 1909.
182.	Medený hámor (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,74369° 19,13917°	NKP	Druhý najstarší priemyselný podnik na území Slovenska z roku 1496. Po zániku Thurzovsko-fuggerovskej spoločnosti zostal v prevádzke ešte viac ako štyri storočia. Hámor dodával upravenú meď Kremnici na legovanie. V rokoch 1705 a 1707 bankobystrická komora dodala Kremnici 248 ton spracovanej medi.
183.	Medokýř (k.ú. Harmanec)	geologická lokalita	48,78305° 19,05997°	-	Dve údolné penovcové kaskády, s celkovou dĺžkou 200 m a hrúbkou 6 – 8 m, pri šírke údolia do 50 m. Kaskády sú budované z piesčitého penovca a štruktúrneho penovca s hľuzami. Pod druhou kaskádou sa nachádza zachytený minerálny prameň so slabou výdatnosťou. Recentná tvorba penovca nebola zaznamenaná.
184.	Medzibrod (k.ú. Medzibrod)	geologická a montanistická lokalita	48,82622° 19,33453°	CHVÚ	Významné historické ložisko antimonitovo-zlatých rúd Medzibrod vyťažené do roku 1950. Na lokalite je viditeľných niekoľko výrazných štôlní, hald a prepادلisk. Ložisko je vyvinuté na styku tatrckého kryřtalínika s druhohornými sedimentmi veporika, je viazané na výraznú mylonitovú zónu. Hlavným rudným minerálom je antimonit, miestami sprevádzaný pyritom, arzenopyritom, berthieritom a jamesonitom.
185.	Mičinské travertíny (k.ú. Čerín)	geologická lokalita	stred: 48,66811° 19,23219°	NPP (38 320 m ²)	Pramenisková lokalita s recentnou tvorbou travertínu na báze zemito-železitých kyseliek so súborom typologicky špecifických foriem travertínových útvarov. Zaevidovaných je 28 travertínových kôp, z toho 17 odumierajúcich a 11 recentných. Kopy sú tvorené pomerne pevným travertínom vytvárajúcim charakteristické, rozsahom pomerne malé a nízke pramenné kopy.
186.	Môcovská jaskyňa (k.ú. Motyčky)	geologická a prírodná lokalita	48,86036° 19,20472°	CHVÚ	Najväčšia známa jaskyňa v Starohorskom krase vytvorená v gutensteinských vápencoch, jej celková dĺžka je 300 m. Jaskyňa je puklinovo-riečného typu, vchod do jaskyne je široký 10 m a je rozdelený nánosom štrkov na dve časti. V novoobjavených priestoroch sú prítomné brčky dlhé 40 - 60 cm a rôzne druhy

					stalaktitov a stalagmitov. V nižších častiach sú jazierka s kryštálkami kalcitu.
187.	Mollerovský dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73287° 19,14123°	NKP	Gotický meštiansky dom (Dolná ul.) z prelomu 15. a 16. storočia s pôvodným dvorovým krídlom, upravovaný v roku 1625, 1787 (rokoková prefasáda), 1863 a na konci 20. storočia. V objekte bola zriadená najstaršia banskobystriacka lekáreň, ktorá tu sídli dodnes. Tradíciu lekárnictva založil rod Mollerovcov.
188.	Morový stĺp sv. Trojice (k.ú. Kremnica)	kultúrno- historická lokalita	48,70433° 18,91688°	NKP	Dominantný barokový prvok námestia Kremnice z rokov 1765 až 1772. Základný pylón trojuholníkového pôdorysu má hlavnú stranu orientovanú na západ. Kompozícia je dynamická, s množstvom svätých sôch v nadživotnej veľkosti a anjelov. Stĺp bol niekoľkokrát opravovaný, posledné reštaurovanie sa ukončuje.
189.	Moštenické travertíny (k.ú. Moštenica)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,85044° 19,27153°	PP (17 100 m ²), CHVÚ	Komplex 6 svahových penovcových kaskád, s dĺžkou 500 m, šírkou 15 až 100 m a hrúbkou až 20 m. Ide o odumreté ale aj činné penovcové kaskády s početnými vývermi vody vytvorené účinkom chladných vôd vyvierajúcich na kontakte triasových dolomitov (ladín - sp. karn) s podložnými nepriepustnými kremencami. Významné nálezisko chránených druhov rastlín.
190.	Mühlsteinov dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73541° 19,14599°	NKP	Meštiansky dom, ktorý pôvodne patrilo zvolenskému županovi Vítovi Mühlsteinovi. Prestavovaný bol v rokoch 1546 až 1547, v roku 1556 a v roku 1559 došlo k renovácii prvého poschodia a pribudli nové siene. Po požiari v roku 1764 bola vybudovaná nová fasáda, ktorá sa zachovala dodnes. Posledná veľká prestavba bola v roku 1945. Sídlu radnice.
191.	Nad Starou pílou (k.ú. Staré Hory)	geologická lokalita	48,82681° 19,10281°	-	Sústava odkryvov špaňodolinského súvrstvia (saxon - turing) s celkovou dĺžkou 150 až 200 m a výškou 6 až 12 m. Odkryté pestré hrubozrnné pieskovce až zlepené fialovkastej, sivastej, sivozelenej alebo sivohnedej farby, v menšej miere fľovitité bridlice. Horniny sú značne tektonicky prepracované.
192.	Nemce (k.ú. Selce)	geologická a montanistická lokalita	48,77522° 19,17467°	-	Opustený dvojetážový lom, ťaženou surovinou bol stavebný kameň (ramsauké dolomity, wettersteinské vápence, korytnické vápence a lunzské vrstvy bielovažskej sekvencie hronika).
193.	Netopieria jaskyňa (k.ú. Nemce)	geologická a prírodná lokalita	48,78467° 19,15433°	PP, ÚEV	Jaskyňa je vytvorená v brale tmavých krinoidových spodnojurských vápencov (hetanž - sinemúr). Z typologického hľadiska ide o typ rútivo-korozívnej jaskyne založenej na tektonických poruchách. Celková dĺžka jaskyne je 57 m. Väčšina staktitov a stalagmitov je poškodených. Jaskyňa bola osídlená už v dobe rímskej.
194.	Ortútske jazero (k.ú. Badín)	geologická a prírodná lokalita	48,70964° 19,02158°	-	Plytké jazierko, ktoré vzniklo gravitačnými kvartérnymi zosuvmi. Dotované je jednak malým tokom prameniácom v malej vzdialenosti od jazera, jednak priesakom zrážkových vôd cirkulujúcich po svahu a zosuve. Samovoľný, prirodzený vývoj jazierka smeruje k jeho zániku zanášaním sedimentmi a zarastaním.
195.	Pamätné múzeum v Kališti (k.ú. Baláže)	kultúrno- historická lokalita	48,83678° 19,21780°	NKP, CHVÚ, ÚEV	Sprístupnená (od roku 2007) expozícia Partizánska republika v dvoch zrekonštruovaných domčekoch, ktorá pripomína vypálenie obce z 18. marca 1945.

196.	Pamätník Slovenského národného povstania (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73546° 19,14967°	NKP	Monumentálna budova je jednou z dominánt mesta Banská Bystrica. Architektonicky zaujímavá stavba symbolizuje dejiny slovenského národa stvárnené v hmote dvoch železobetónových skulptúr spojených mostom vyjadrujúcim ideu Slovenského národného povstania ako energický predel v živote slovenskej spoločnosti počas 2. svetovej vojny. Od roku 1969 tu sídli Múzeum Slovenského národného povstania.
197.	Pamätník Slovenského národného povstania (k.ú. Nemecká)	kultúrno-historická lokalita	48,81166° 19,40279°	NKP	Na mieste pamätníka bola továreň na výrobu vápna, v ktorej v januári 1945 popravili fašisti vyše 900 ľudí. Po 2. svetovej vojne bola vápenka zreštaurovaná a vytvorilo sa z nej pietnej miesto. V roku 1958 bol vedľa vápenky postavený pamätník pozostávajúci zo sochy pripomínajúcej plameň pece a sochy kľáčiacej ženy s rozpaženými rukami
198.	Pancierovo (k.ú. Kostiviarska)	geologická lokalita	48,77847° 19,13081°	ÚEV	Lokalita s rozsiahlym výskytom penovcov s celkovou dĺžkou 150 m a šírkou 100 m. Kaskáda sa skladá z troch hlavných stupňov. V prietochných jazierkach prebieha recentná tvorba penovcov za súčinnosti machov, pečeňoviek a rias.
199.	Pavelcovo (k.ú. Banská Bystrica)	prírodná lokalita	stred: 48,77190° 19,12390°	PR (286 500 m ²)	Lokalita s prirodzenými lesnými spoločenstvami s koncentrovaným výskytom tisu obyčajného.
200.	Peklo (k.ú. Kordíky)	geologická lokalita	48,79039° 19,02825°	-	Turisticky atraktívna krasová lokalita predstavujúca ponor založený na rozhraní wettersteinských dolomitov hronika a miocénnych andezitov. Pod štvormetrovou závernou stenou dolomitu mizne vodný tok s výdatnosťou okolo 20 l.s ⁻¹ . Andezitové štrky a balvany pokrývajú koryto a zatarasujú vstup do ponoru.
201.	Penovcová kaskáda (k.ú. Staré Hory)	geologická a prírodná lokalita	48,86639° 19,13664°	-	Lokalita strmej recentnej a subrecentnej svahovej kaskády budovanej predovšetkým machovým penovcom. Kaskáda je vysoká 10 až 15 m, široká 40 m, hrúbka penovca je 2 až 4 m. Je významnou enklávou vlhkomilnej vegetácie uprostred lesného a krovinného porastu.
202.	Periská (k.ú. Lubietová)	prírodná lokalita	stred: 48,72269° 19,40954°	PR (4 609 m ²), CHKO	Lokalita s predmetom ochrany zriedkavého druhu rastliny národného významu valdštejnky trojpočetnej (Waldsteinia ternata subsp. magicii Májovský) na vedecko-výskumné a náučné ciele.
203.	Piesky - dopravný prekop (k.ú. Špania Dolina)	montanistická lokalita	48,81844° 19,12603°	-	Banské dielo, ktoré slúžilo na prepravu rudnej suroviny z ložiska do úpravne v Španej Doline. Dopravný prekop má dĺžku 1 650 m. Bol funkčný v dobe prevádzky úpravovne, viedla ním banská železnica, ktorá sa nezachovala. V prípade úpravy za účelom dodržania bezpečnosti by sa dal prekop využiť (turistický prechod zo Španej Doliny na Piesky).
204.	Piesky - haldy (k.ú. Špania Dolina)	geologická a montanistická lokalita	48,81739° 19,13225°	-	Oblasť starých hald meденého ložiska Piesky v celkovej dĺžke 1 km a šírke 100 až 300 m. Ide o historicky a turisticky jedinečnú lokalitu. Pre bohatý výskyt minerálov oxidačnej zóny sa stalo špaňodolinské ložisko svetoznáme. V haldovom materiáli možno nájsť veľké kusy limonitu reprezentujúci gossan, dokladajúci začiatky špaňodolinského baníctva, o čom svedčia nálezy hladenej kamennej industrie z eneolitu.

205.	Piesky - šachta František (k.ú. Špania Dolina)	geologická a montanistická lokalita	48,82503° 19,12519°	-	Objekty historického ložiska Cu rúd (šachta František, zostatky múrov strojovne) so svetoznámych náleziskom sekundárnych minerálov medi. Rudné baníctvo sa rozvíjalo od raného eneolitu (koniec 4 tis. pred n. l.), o čom svedčí množstvo objavených kamenných nástrojov, kúsok medenej taveniny a keramiky ludanickej skupiny (prelom 4. a 3. tisícročia pr. n. l.). Ťažba zanikla začiatkom 20. storočia.
206.	Pisárska bašta (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73781° 19,14645°	NKP	Postavená na severnej strane mestského hradného opevnenia, v jednej línii s Farskou baštou a Baníckou baštou pred rokom 1479. Je nazývaná aj ako Gallova bašta po mestskom trubačovi, strážcovi hradu a nastavovačovi hodín na veži Barbakan.
207.	Plavno (k.ú. Banská Bystrica)	prírodná lokalita	stred: 48,73125° 19,23606°	NPR (280 800 m ²), CHKO, ÚEV	Lokalita zriadená na ochranu neporušených lesných spoločenstiev s tisom obyčajným. Hoci nejde o pôvodný prirodzený les, je územím s vyzretou fytoocenózou a zoocenózou nadobúdajúcou charakter prirodzenej štruktúry.
208.	Pod Dielcom (k.ú. Poniky)	geologická lokalita	48,71417° 19,29389°	-	Odkryv v tektonicky deformovaných dolomitoch (dolomitové brekcie) silicika s rozmermi 20 x 20 m. Pôvodný dolomit je drvený za vzniku typických dolomitových brekcií a dolomitovej múčky (použiteľná ako bryzolit).
209.	Pod Košiarom (k.ú. Ul'anka)	geologická lokalita	48,77736° 19,07850°	-	Výskyt penovca v Lungárovej doline vytvoreného v piatich stupňoch pod sústavou prameňov vystupujúcich z prostredia triasových vápencov a rauvakov veporikum v blízkosti ich kontaktu s karpatským keuprom. Celková dĺžka systému penovcových kaskád je do 400 m, šírka 10 až 25 a hrúbka 2 až 10 m.
210.	Podlavické výmole (k.ú. Banská Bystrica)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,75014° 19,09433°	CHA (267 700 m ²)	Lokalita, na ktorej došlo vplyvom viacerých nepriaznivých faktorov, spolu s negatívnym pôsobením človeka k rozsiahlej erózii pôdy. Zároveň je príkladom úspešného zalesnenia a zrevitalizovania zdevastovanej plochy. Ochrana tvoria lesné spoločenstvá s koncentrovaným výskytom rastlinných druhov z čeľade vstavačovitých.
211.	Pod Panským dielom (k.ú. Nemce)	archeologická lokalita	48,78602° 19,15648°	NKP, NP, ÚEV	Hradisko opevnené valom, ktorý nadväzuje na vápencové bralo s umelo vysekaným priechodom. Nálezy pozostávajú zo zlomkov keramiky lužickej kultúry z neskorej doby bronzovej.
212.	Pod Šípkovom (k.ú. Kostiviarska)	geologická lokalita	48,76505° 19,12597°	-	Lokalita s výskytom penovcov v úseku dlhom asi 450 m. Penovce sú rozpadavé, s výrazným podielom rastlinného materiálu. V potoku je niekoľko výrazných kaskádových stupňov s výškou 20 až 50 cm.
213.	Pohronský Bukovec - Seče (k.ú. Pohronský Bukovec)	geologická a montanistická lokalita	48,84706° 19,39414°	CHVÚ, NP, ÚEV	Staré zavalené štôlne v viditeľnými ústiami a s s mohutnými haldami na celkovej ploche 2 000 m ² . Rudu na halde tvorí jednak kvarcitový fylonit impregnovaný pyritom ako aj biely kremeň s vtrúseným pyritom, chalkopyritom a tetradritom.
214.	Pohronský Bukovec - Vrabcovka (k.ú. Pohronský Bukovec)	geologická a montanistická lokalita	48,83872° 19,37714°	CHVÚ, NP, ÚEV	Portál zasypanej štôlne s rozmermi 12 x 8 m. Pred štôľňou sa nachádza halda s rozmermi asi 20 x 10 m. Štôľňa je zarazená v mylonitizovaných rulách kryštalinika tatrika. Na stenách štôlne sú výkveti sekundárneho kalcitu, lokálne sfarbené do zelena sekundárnymi Cu minerálmi. Z rudných minerálov bol na halde

					nájdený tetraedrit a chalkopyrit.
215.	Pomník v Balážoch (k.ú. Baláže)	kultúrno- historická lokalita	48,81390° 19,19557°	NKP	Pomník padlým v Slovenskom národnom povstaní z roku 1955.
216.	Pomník v Kremničke (k.ú. Kremnička)	kultúrno- historická lokalita	48,69165° 19,12643°	NKP	Pomník na mieste úmrtia 747 občanov, ktorých nacisti popravili po skončení Slovenského národného povstania od novembra 1944 do februára 1945. Pomník bol vybudovaný v roku 1949.
217.	Ponická dúbava (k.ú. Poniky)	prírodná lokalita	stred: 48,69358° 19,30858°	NPR (133 400 m ²), CHKO, ÚEV	Lokalita zriadená na ochranu zachovalých prirodzených spoločenstiev kyslých dubových bučín na kremencoch, ktoré sú v morfológicky pestrých podmienkach. Je atraktívna pre výskyt duba zimného v zmiešanom jedľovo-bukovom poraste.
218.	Ponická jaskyňa (k.ú. Poniky)	geologická a prírodná lokalita	48,71314° 19,26217°	PP	Najvýznamnejší podzemný krasový jav na území Ponického krasu. Ponorová fluviokrasová jaskyňa dlhá 794 m, hlboká 33 m, ktorá bola objavená v roku 1981. Jaskyňa je významná nálezom zuba mamuta. Dominantné sú chodby s riečiskom, ktorým preteká meandrujúci vodný tok. Z výzdoby sa v jaskyni nachádzajú menšie stalaktity, tenké brčky, záclony a sintrové náteky. Jaskyňa je výrazne ohrozená antropogénnou činnosťou (niekdajšia neprímeraná poľnohospodárska činnosť). Nie je prístupná.
219.	Poniky - dobývky (k.ú. Poniky)	geologická a montanistická lokalita	48,71022° 19,25411°	-	Dve dobývky sú súčasťou historického ložiska Pb rúd Poniky-Drienok situované v strednotriasových krinoidových a dolomitických vápencoch čiastkového príkrovu Drienka s dĺžkou 10 m, resp. 20 m a výškou 4 až 8 m, resp. 5 až 10 m. V stene dobývok je množstvo krasových dutín.
220.	Poniky - Farbište (k.ú. Poniky)	geologická a montanistická lokalita	48,73303° 19,31636°	-	Halda (50 x 10 až 15 m) je súčasťou historického ložiska Cu rúd Farbište. Podľa zachovaných banských objektov sa ložisko ťažilo iba v malom rozsahu. Haldový materiál tvorí alterovaný ryolit až andezit drienockého príkrovu (sp. trias). Mineralizáciu tvorí žilnikovo-impregnačná zóna s hĺbkovým dosahom do 100 m s pestrou škálou sekundárnych minerálov oxidačnej zóny.
221.	Poniky - halda štólne Ján (k.ú. Poniky)	geologická a montanistická lokalita	48,71192° 19,25747°	-	Čiastočne odťažené čelo haldy starej štólne Ján (dĺžka 20 m, výška 6 až 7 m). V haldovom materiáli sú v rôznej miere alterované vápence a dolomity, menej bridlice. Oxidačná zóna ložiska sa prejavuje povlakmi azuritu, malachitu a limonitu na puklinách hornín. Zriedkavo je prítomná primárna ruda: zrnká a drobné žilky galenitu vtrúsené v karbonátoch.
222.	Poniky - halda štólne Titov (k.ú. Poniky)	geologická a montanistická lokalita	48,71181° 19,25542°	-	Halda prieskumnej štólne Titov z obdobia päťdesiatych rokov 20. storočia. V haldovom materiáli sú krinoidové, reiflinské, steinalmské vápence, dolomity, fľovité bridlice a pieskovce silicika. Horniny sú do rôznej miery tektonicky deformované a alterované. Zrudnenie na halde nebolo zistené, ojedinelé sú povlaky sekundárnych Cu minerálov (malachit).
223.	Poniky - Kečka (k.ú. Poniky)	montanistická lokalita	stred: 48,70904°	CHLÚ	Výhradné ložisko ostatného vápenca. Starý lom o rozmeroch 40 x 15 m, s výškou steny 12 m je založený v reiflinských vápencoch silicika (ilýr). V južnej stene stene

			19,27031°		lomú sú odkryté silne skrasovatené, tektonicky rozpukané vápence, vo vrchnej časti lomu procesy krasovatenia prebehli až do štádia tvorby škrapov.
224.	Poniky - lom (k.ú. Poniky)	geologická a montanistická lokalita	48,71047° 19,25589°	-	Opustený lom, v ktorom sa dobývali impregnačné rudy Pb. Jeho rozmery sú 30 x 50 m, výška stien 10 až 15 m. Je založený v skrinoidových (ilýr) a steinalmských (pelsón) tektonicky porušených vápencoch silicika. Ruda je tvorená vtrúseninami galenitu v hydrotermálne alterovaných (silicifikácia, ankeritizácia) vápencoch. Sporadické sú žilky chalkopyritu a tennantitu.
225.	Povrazník - Fe (k.ú. Povrazník)	geologická a montanistická lokalita	48,70911° 19,35792°	-	Umelé odkryvy v tufitických pieskovočoch a štrkoch kordického súvrstvia (báden), na ktorých leží poloha tufov. V odkryvoch vystupuje infiltračný typ Fe mineralizácie. Zrudnenie je reprezentované výlučne limonitom, ktorý vytvára šošovkovité telesá hrúbok do 1 m.
226.	Pôľč (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická a prírodná lokalita	48,74525° 19,29306°	-	Krasové územie predstavujúce menšiu depresiu (kotlinku) ohraničenú zo všetkých strán vyvýšeninami. Dosahuje dĺžku 2,3 km, šírku 1 km a plošnú rozlohu 3 km ² . V kotlinku sa nachádza niekoľko občasných prameňov, ktoré sa ponárajú do závrto misovitého tvaru s uzavretým dnom. Kotlinka sa pravdepodobne vytvorila vo vrch. tortóne a z hľadiska krasovej geomorfológie je zaradená k útvaru polje.
227.	Prašnica (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a montanistická lokalita	48,81125° 18,99803°	CHVÚ	Opustený lom bazaltoidných andezitov turčockej formácie (vrch. báden) s dĺžkou cca 100 m a výškou stien do 15 m. Ukážka stĺpcovitej odlučnosti andezitu; stĺpy hexagonálneho tvaru majú výšku do 8 m a hrúbku do 1 m. V centrálnej časti lomu sú stĺpy vztýčené, na okraji lomu sú uložené diagonálne pod uhlom asi 45°.
228.	Pretórium (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73692° 19,14694°	NKP	Pôvodná stará radnica postavená po roku 1500 bola sídlom richtára a notára, mestského archívu a pretoriálnej knižnice. V roku 1761 zničil objekt požiar a jeho pôvodná podoba sa nezachovala. Okrem gotických stavebných prvkov obsahuje aj prvky renesančné, najmä na logii a stopy po barokovej prestavbe v 18. storočí. Dnes je sídlom Stredoslovenskej galérie.
229.	Previsová jaskyňa (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická a prírodná lokalita	48,81894° 19,04064°	CHVÚ, NP, ÚEV	Skalný previs s menšou jaskyňou vo vápencovom brale s výškou 20 m a šírkou 100 m. Dĺžka skalného previsu s jaskyňou je 34 m. Jaskyňa sa nachádza v západnej časti previsu, 50 m nad úrovňou potoka Harmanec. Otvor jaskyne má výšku 1,8 m a šírku 7 m. Sieň jaskyne je dlhá asi 8 m a vysoká 2,5 m. Steny jaskyne miestami pokrýva sintrová výzdoba.
230.	Príboj (k.ú. Banská Bystrica, Slovenská Ľupča)	prírodná lokalita	stred: 48,74565° 19,22773°	NPR (109 600 m ²), NP, ÚEV	Lokalita vyhlásená na ochranu prirodzeného súvislého porastu duba zimného s prímiesou duba cerového, ktorý tu rastie na severnom okraji svojho rozšírenia, a to na vedeckovýskumné a náučné ciele.
231.	Pri Bútl'avke (k.ú. Hrochoť)	prírodná lokalita	stred: 48,66473° 19,40507°	PR (215 000 m ²), CHKO, CHVÚ, ÚEV	Lokalita vyhlásená na ochranu zachovanej časti pôvodných lesov s ojedinelým výskytom vzácneho tisu obyčajného (Taxus baccata), ktorú vhodne dopĺňajú skalné a bralné spoločenstvá.
232.	Radvanský kaštieľ	kultúrno-	48,72178°	NKP	Renesančný kaštieľ zo 16. storočia postavený na gotických základoch. Vznikol v

	(k.ú. Radvaň)	historická lokalita	19,13449°		časoch tureckého nebezpečenstva ako opevnené sídlo; okolo budovy s baštami obiehala obranný múr, dnes zachovaný iba čiastočne a vodná priekopa. Posledná rekonštrukcia sa uskutočnila v roku 1958 a do majetku mesta prešiel v roku 1994. Do roku 1997 sídlil v kaštieli archív.
233.	Richtárová (k.ú. Staré Hory)	geologická a montanistická lokalita	48,82594° 19,13200°	-	Kaskádovité haldové pole, väčšia časť hald je odkrytá. Samotné ložisko leží v nízkometamorfovaných horninách špaňodolinského súvrstvia (zlepence, arkózy). Ide o hydrotermálne-žilnú mineralizáciu so zastúpením prevažne Cu sulfidického typu mineralizácie, kremeň-sideritový a baritový typ je zastúpený v menšej miere. Príznačný je bohatý výskyt sekundárnych minerálov.
234.	Rovne (k.ú. Priechod)	geologická a montanistická lokalita	48,80542° 19,19864°	-	Opustený lom s odkrytým profilom v spodnotriasových kremencoch a arkózach lúžňanského súvrstvia veporika. Dobre pozorovateľné sú povrchy vrstiev a ich laterálne prechody a morfológia jednotlivých sedimentárnych telies.
235.	Selce (k.ú. Selce)	montanistická lokalita	stred: 48,77517° 19,17436°	DP	Ťažené výhradné ložisko vápenca ostatného. Ide o korekčné vápence chočského príkrovu reiflinského typu bez rohovcov. Organizáciou oprávnenou vykonávať banskú činnosť je PK Doprastav, a.s., Žilina.
236.	Selecký hrádok (k.ú. Baláže)	archeologická lokalita	48,80428° 19,19033°	NKP	Výšinný hrádok, ktorý vznikol v halštate (staršia doba železná, približne 750 až 450 pred n. l.), zmenený v laténe (mladšia doba železná, asi 500 rokov pred n. l.). V roku 1934 bol na hrádku objavený poklad rímskych denárov z prvých storočí n.l.
237.	Sídlo Banskobystrického samosprávneho kraja (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno-historická lokalita	48,73626° 19,14580°	NKP	Budova vznikla spojením dvoch starších domov, po ktorých zostali neskorogotické fragmenty (erb z roku 1492). V polovici 17. storočia bol objekt neskororenesančne prebudovaný a v druhej polovici 19. storočia romanticky prestavaný a prefasádovaný. V 14. storočí na tomto mieste bolaznáma banskobystrická krčma Vlčí hlad.
238.	Skálna brána (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická lokalita	48,79225° 19,04344°	CHVÚ	Skálné bralá (gutensteinské vápence) po oboch stranách lesnej cesty. Vápence sú typickej sivomodrej farby s doskovitou až lavicovitou vrstevnatosťou. Rozmery brál sú 15 x 10 m, s výškou do 4 až 5 m.
239.	Skálna ihla (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická lokalita	48,75583° 19,27494°	-	Výrazné bralo v tvare skalnej ihly s výškou 30 m a šírkou pri základni 15 m. Tvoria ho dolomity a dolomitové brekcie, stratigraficky zaradené do stredného triasu (vrch. anis) hronika. Účinky vody a výmrazovej korózie spôsobili členitý povrch brala s množstvom drobných skalných vežičiek a dutín. Objekt je využívaný ako skalolezecká stena.
240.	Skálny mních (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická lokalita	48,77642° 19,30153°	-	Bralá a skalná veža v žltkastých piesčitých dolomitoch veporika (str. až vrch. trias) so silnými známkami povrchovej korózie. Rozmery brál sú 30 x 15 m a výška 12 m. V hornine sú početné krasové dutiny, s veľkosťou do 1,5 m a tektonické pukliny rozširované korozívnym účinkom vody. Veľmi dobre sú vyvinuté najmä voštiny (produkty chemického a v menšej miere mechanického zvetrávania).
241.	Slovenská Ľupča (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická a montanistická	48,76761° 19,26719°	-	Lom v rozsypavých ostrohranných strednotriasových dolomitoch hronika. Lom má šírku 50 m a výšku 20 m. Hornina je v obmedzenej miere používaná na

		lokalita			miestnu ťažbu. Miestami sa dolomit rozpadá na dolomitovú múčku využiteľnú ako brizolit, ktorá tvorí výrazné osypové kužele pod skalnou stenou.
242.	Slovenská Ľupča - Stráž (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická a montanistická lokalita	48,73083° 19,29036°	-	Stará štôlna vyrazená v stredotriasových raumsauských dolomitoch hronika (anis) pravdepodobne v 16. až 17. storočí za účelom nafárania ložiska Pb rúd Stráž. Má dĺžku asi 70 m a je ukončená závalom z blízkych komínov a dobývok v priamom nadloží štôlne. Pred štôlnou sa nachádza halda s rozmermi 10 x 10 m.
243.	Soosovsko - Géczyovský kaštieľ (k.ú. Hronsek)	kultúrno-historická lokalita	48,65044° 19,15627°	NKP	Kaštieľ z roku 1775 postavený v barokovom slohu s náročnými baštami. Zaujímavá je fasáda s rokokovými detailami. V trojuholníkovom tympanone je reliéf erbu Géczyovskej rodiny. Podlažia kaštieľa rozdeľuje kordónová rímsa. V interiéri kaštieľa sa zachovali pruské a zrkadlové klenby so štukovou výzdobou.
244.	Stará kopa (k.ú. Banská Bystrica)	prírodná lokalita	stred: 48,72804° 19,18235°	PR (45 300 m ²)	Lokalita vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany územia s izolovaným výskytom duba plstnatého a s hojným výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.
245.	Staré Hory - halda šachty Haliar (k.ú. Staré Hory)	geologická a montanistická lokalita	48,84019° 19,12122°	-	Halda má rozmery 350 x 50 m a výškou do 8 až 10 m (pri potoku). Stavba šachty sa nezachovala. Zrudnenie je lokalizované v tektonickej doske migmatitov, v tektonickom nadloží permských hornín. Zrudnenie sa nachádza v širokom sericitizovanom pásme, geneticky sa jedná o hydrotermálne-žilnú mineralizáciu, minerálnu paragenézu tvoria siderit, tetraederit, chalkopyrit, antiminit a barit.
246.	Staré Hory - Predný Haliar (k.ú. Staré Hory)	geologická a montanistická lokalita	48,83747° 19,12542°	-	Kaskádovité haldové pole s celkovým plošným rozsahom 550 x 120 až 50 m. Väčšie množstvo starších hald splyva s terénom, alebo sú prekryté novšími haldami. Haldy patria štôlnam Valburga, Kübock, Brigita a Júlia starohorského ložiska. V súčasnosti sa zachovali zvyšky kamenného portálu štôlne Júlia.
247.	Staré Hory - šachta Terézia (k.ú. Staré Hory)	montanistická lokalita	48,82819° 19,12533°	-	Zvyšky banskej šachty Terézia s torzom budovy strojovne. Šachta je zaspaná odpadom vzniknutým pri ťažbe dreva, kamenná budova strojovne má zachované všetky 4 steny. Halda tohto banského diela (100 x 120 m) je pod šachtou.
248.	Staré Hory - Valburga (k.ú. Staré Hory)	geologická a montanistická lokalita	48,83919° 19,12517°	-	Sústava malých dobývok, kresaničiek a prepahlísk, rozkladajúcich sa na celkovej ploche 40 x 50 m. Ide pravdepodobne o najstaršie zachované banské diela v oblasti Haliara. Tesne nad štôlnou Valburga sa nachádza dobývka s dĺžkou 20 m, šírkou 5 až 8 m a výškou 10 m (pravdepodobne oxidačná zóna nižšie položených žíl).
249.	Studenec (k.ú. Podkonice)	geologická a montanistická lokalita	48,82925° 19,23336°	CHVÚ, NP, ÚEV	Opustený lom, v ktorom je odkryté kryštalinikum tektonickej jednotky tatrika. Horniny predstavujú muskoviticko-biotitické granodiority až granity lokálne s veľkými výrastlicami K živcov. Podľa tejto lokality boli nazvané studenecké granity graniticko-porfyrické štruktúry.
250.	Suchý Báň (k.ú. Horné Pršany)	geologická a montanistická lokalita	48,69003° 19,08442°	-	Opustený lom s dvoma etážami založený v triasových ramsauských dolomitoch hronika (vrch. anis) s nevýraznými prejavmi silicifikácie a s fragmentmi silicifikovaných kostí. Ich vzhľad indikuje možnosť považovať tento priestor za starú krasovú formu so vznikom pred neogénom.
251.	Svahová jaskyňa	geologická	48,74122°	-	Pseudojaskyňa objavená v roku 1999, ktorá je vytvorená v rozsadline. Jej celková

	(k.ú. Kremnica)	a prírodná lokalita	18,99731°		dĺžka je 12,2 m a hĺbka 5 m. Vstupný otvor má šírku asi 6 m a uprostred je zvyšok odchýleného skalného bloku. Je vytvorená v aglomerátoch andezitov s tufovým tmelom formácie Vlčieho vrchu (báden).
252.	Svrčinník (k.ú. Kordíky, Horná Štubňa, Čremošné, Dolný Harmanec, Horný Turček)	prírodná lokalita	kóta 1 313 m n.m.: 48,80483° 18,99197°	NPR (2 224 900 m ²), CHKO, CHVÚ, ÚEV	Lokalita na ochranu zachovalého komplexu klimaxových lesných spoločenstiev Kremnických vrchov v 4. až 7. vegetačnom stupni s prirodzeným drevným zložením a typickou prirodzenou štruktúrou, miestami až pralesovitého charakteru, na ktoré sú viazané mnohé chránené a ohrozené druhy fauny montánneho stupňa Západných Karpát.
253.	Šalková - Lazina (k.ú. Šalková)	geologická a montanistická lokalita	48,74656° 19,21178°	-	Kutacia štôlna predstavujúca prieskum na impregnačný typ chudobnej Cu mineralizácie (bornit, chalkopyrit, pyrit, kremeň, karbonáty) v permských bazaltoch malužinského súvrstvia hronika. Vstup do štôlny má rozmery 50 x 80 cm, halda je nevýrazná.
254.	Šalkovský mlyn (k.ú. Šalková)	geologická lokalita	48,73292° 19,19733°	-	Skalné bralo vytvorené v ramsauských dolomitoch (vrch. anis) hronika s rozmermi 6 x 12 m a výškou do 8 m. Bralo vzniklo na tektonickom systéme porúch, následkom zvetrávania sa vytvorili početné bizarné útvary.
255.	Šikmá jaskyňa (k.ú. Králiky)	geologická lokalita	48,74122° 18,99731°	-	Pseudojaskyňa situovaná pod izolovanou skalnou vežou. Má dĺžku 4,4 m a je založená na výraznej poruche. Jaskyňa je vytvorená v aglomerátoch andezitov formácie Vlčieho vrchu (báden), ktoré miestami prechádzajú do vrstiev lapilových tufov alebo tenkej zbrekciovatej lávy.
256.	Špania Dolina - Denná štôlna (k.ú. Špania Dolina)	montanistická lokalita	48,80742° 19,13517°	-	Novoupravený portál starej štôlny v centre Španej Doliny. Štôlna bola využívaná na každodenný nástup baníkov do práce ako aj na prechod cez bane v Richtárovej na Staré Hory. Vstup a okolie štôlny sú upravené a sú súčasťou prehliadky historického centra obce.
257.	Špania Dolina - halda šachty Ferdinand (k.ú. Špania Dolina)	montanistická lokalita	48,84705° 19,39414°	-	Rozľahlá halda šachty Ferdinand s rozmermi 100 x 40 m. V haldovom materiáli možno pozorovať arkózy a fylitizované zlepenice permu starohorskej skupiny veporika (saxón - tübing). Sulfidické zrudnenie je viazané na kremenné žilky, alebo sulfidy tvoria tenké žilky a vyplňujú pukliny v horninách. Prevláda tetraedrit a chalkopyrit, menej pyrit, zo sekundárnych minerálov je prítomný malachit, azurit, pseudomalachit, limonit.
258.	Špania Dolina - halda šachty Maximilián (k.ú. Špania Dolina)	geologická a montanistická lokalita	48,80883° 19,13489°	-	Banská halda šachty Maximilián, ktorá tvorí výraznú dominantu nad obcou Špania Dolina, na južnom úpätí vrchu Glezúr. Halda má rozlohu 36 000 m ² s objemom 0,6 mil. m ³ . Rozpoznateľná je znížena terénu s náznakmi muriva na mieste strojovni a prepadnutej banskej šachty. Zo sulfidov prevláda tetraedrit a chlakopyrit, menej pyrit. Zo sekundárnych minerálov je prítomný malachit, azurit, pseudomalachit, limonit.
259.	Špania Dolina - šachta Ludovika (k.ú. Špania Dolina)	montanistická lokalita	48,81039° 19,12847°	-	Areál hlbinej banskej šachty s kamennými, sčasti narušenými múrmi strojovne a jej prevádzkových budov. Ťažná jama šachty je dobre viditeľná. Pri halde šachty sú porušené múry banskej stupy a banský jarok odvádžajúci vodu do tajchu nad šachtou Ferdinand.

260.	Špania Dolina - šachta Mária (k.ú. Špania Dolina)	montanistická lokalita	48,80153° 19,13361°	-	Areál hlbinej banskej šachty Mária s málo výraznými zvyškami múrov prevádzkových budov šachty a rozpadnutou kamennou strojovňou. Ťažná jama šachty je zasypaná suťou a odpadom a prepadáva sa. Stupňovité haldy z tejto šachty sú prevažne pokryté zeminou a sčasti druhotne vyťažené.
261.	Špania Dolina - štôlna Mann (k.ú. Špania Dolina)	montanistická lokalita	48,81033° 19,13986°	-	Staré banské dielo využívané ako dedičná štôlna na odtok banských vôd. Vstup do štôlne a okolie je upravené, odvodnené, vegetácia kultivovaná. Oddychové a relaxačné miesto Malého špaňodolinského poznávacieho okruhu. Halda štôlne (30 x 15 m) obsahuje tetraedrit, chalkopyrit, malachit, azurit, pseudomalachit a limonit.
262.	Špaňodolinský banský vodovod (k.ú. Špania Dolina)	motanistická lokalita	48,83384° 19,16860°	NP, CHVÚ, ÚEV	Významná technická pamiatka privádzala vodu po špeciálne vybudovanej trase z Pustej doliny v Nízkych Tatrách. Celý vodovodný systém s vetvami, prípojkami a bočnými rozvodmi mal dĺžku 42 km a prepravoval 70 až 100 l vody za sekundu. Trasa je pozostatkom zaniknutého diaľkového prívodu vody na pohon banských ťažných strojov siedmich šácht na špaňodolinských ložiskách. Vodovod sa postupne budoval, zdokonaľoval a bol v prevádzke pravdepodobne už od roku 1500 do roku 1910. Na lokalite Izbica sa nachádza rekonštrukcia pôvodného diela s informačnou tabuľou.
263.	Štrosovia - Skorušiny (k.ú. Podkonice)	geologická lokalita	48,85047° 19,24586°	NP, CHVÚ, ÚEV	Sústava odkryvov a kamenno-blokových sutín kremencov a arkóz lúžňanského súvrstvia s nálezmi ukázkových ichnofosílií a s príkladmi sedimentárnych štruktúr (šikmé, krížové a heterolitické zvrstvenie, bahenné praskliny a dunovité útvary, extenzívna bioturbačná činnosť organizmov).
264.	Štrosy (k.ú. Podkonice, Donovaly)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,85255° 19,24659°	PR (947 900 m ²), CHVÚ, ÚEV	Lokalita je významná z geomorfologického hľadiska kvôli rozsiahlym kamenným osypom (kamenné moria). Významný ekosystém so špecifickými rastlinnými a živočíšnymi stanovišťami.
265.	Šupín (k.ú. Slovenská Ľupča)	geologická a prírodná lokalita	stred: 48,75207° 19,26397°	PR (118 900 m ²), CHKO, ÚEV	Lokalita predstavuje sústavu výrazných skalných brál (výška do 30 m), budovaných ramsauskými dolomitmi stredného triasu hronika. Vyvinutý je biotop európskeho významu: vápnomilné bukové lesy s prevládajúcim bukom lesným a karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou. Celkovo bolo zaznamenaných 185 taxónov vyšších rastlín.
266.	Šutková (k.ú. Baláže)	geologická lokalita	48,80822° 19,19597°	NP, CHVÚ, ÚEV	Umelý odkryv (menší lom) v hrubolavicovitých arkózach lúžňanského súvrstvia tatrika pravdepodobne využívaný ako zdroj stavebného kameňa. V arkózach sa nachádzajú sedimentárne štruktúry ako laminácie a krížové zvrstvenie.
267.	Tajov (k.ú. Tajov)	geologická a montanistická lokalita	48,74411° 19,03483°	-	Opustený lom, v ktorom sa ťažili jemnozrnné vápnité pieskovce borovského súvrstvia (priabón) na lokálne stavebné účely. Lom má rozmery 20 x 15 m s výškou stien do 12 m. Steny lomu sú väčšinou zasutené a celý lom je pomerne husto zarastený mladými drevinami.
268.	Tajovská kopa (k.ú. Tajov, Radvaň)	geologická lokalita	stred: 48,74303° 19,06736°	PP (2 719 m ²)	Jednokaskádové svahové ložisko penovca (pramenný vápenec) s extrémne vyvinutou svahovou kopou, s výškou 10 m a rozmermi 70 m x 30 m. Pramenná voda steká po strmom svahu vo forme kaskádového vodopádu. V ústí previsu sa tvoria tri stalagnátové stĺpy - najväčší o priemere 40 cm. Všetky útvary sú husto

					porastené penovcovým machom.
269.	Thurzov dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73517° 19,14559°	NKP	Jeden z najznámejších domov na Námestí Slovenského národného povstania. Trojpodlažný meštiansky palác zo začiatku 16. storočia, ktorý patril Thurzovsko-fuggerovskej ťažiarkej spoločnosti. V interiéri sú vzácne gotické portály, drevený trámový strop, nástenné maľby, ako aj anjouovský a korvínovský erb. V súčasnosti je sídlom Stredoslovenského múzea.
270.	Tiesňava Čierneho potoka (k.ú. Dolný Harmanec)	geologická lokalita	48,81044° 19,02828°	CHVÚ	Atraktívny, 250 m dlhý úsek s početnými bralami, skalnými vežami, skalnými rebrami, jaskyňou a menším kaňonom vytvorený v gutensteinských vápencoch (anis) hronika. Výška stien dosahuje najviac 20 m a v najužšom mieste dosahuje kaňon šírku zhruba 3 m. V stenách kaňonu sa nachádza množstvo krasových dutín, a na miestach oslabených tektonickými poruchami sú erozívne terasy.
271.	Tiesňava Malachovského potoka (k.ú. Malachov)	geologická lokalita	48,70883° 19,05916°	-	Úsek Malachovskej doliny s tiesňavovitým charakterom. Steny tiesňavy sú vysoké do 15 m, v exponovanejších častiach možno sledovať striedanie sa andezitových prúdov s polohami vulkanických brekcií a vulkanoklastík. V hornej časti tiesňavy sa nachádza tzv. Malachovský vodopád. Lokalita dokumentuje eróziu činnosť Malachovského potoka na vulkanické horniny zlatostudnianskej formácie.
272.	Tiesňava pod Lišnou skalou (k.ú. Kremnica)	geologická lokalita	48,70064° 19,11289°	-	Príklad zarezávania sa vodného toku do tektonicky porušených, stredotriasových ramsauských dolomitov hronika s vložkami vápencov. Dĺžka tiesňavovitého úseku je asi 80 m, šírka 20 až 3 m, výška stien lokálne do 15 m. V pravostrannom prítoku sa nachádza dvojstupňový vodopád (výška 3 m), ktorý je založený na tektonickej poruche.
273.	Tiesňava Tajovského potoka (k.ú. Tajov)	geologická lokalita	48,74317° 19,03903°	-	Pestrý kaňonovitý charakter doliny Tajovského potoka vytvorenej v triasových ramsauských dolomitoch so striedaním úžinových častí a častí skalných amfiteátrov do 20 m. Výška stien kaňonu dosahuje 12 m.
274.	Uhliarska dolina (k.ú. Moštenica)	geologická lokalita	48,81939° 19,29450°	NP, CHVÚ, ÚEV	Veľké pramenisko (70 x 50 m) so subrecentnými až recentnými sedimentmi v podobe machových a pieskovcových penovcov založené na tektonickom kontakte dolomitov veporika a nepriepustných kremencov a kremenných pieskovcov tatrika. Najvyššia terasa je široká cca 15 m a dlhá cca 10 m, druhá terasa má rozmery 40 x 15 m a výšku 8 až 10 m. Najnižšiu terasu preráza recentný tok.
275.	Uľanka - Harmančok (k.ú. Uľanka)	montanistická lokalita	stred: 48,77453° 19,08491°	DP	Výhradné ložisko nevyhradeného nerastu (stavebný kameň) s rozvinutou ťažbou. Surovinou sú intenzívne porušené kremité piesky až pieskovce (verfén) s hrúbkou od 10 do 60 m so skrývkou max. 5 m. Surovina sa využíva na výrobu mált a do betónu.
276.	Uňadovo (k.ú. Podlavice)	prírodná lokalita	stred: 48,76742° 19,10422°	PR (35 800 m ²)	Lokalita vyhlásená na ochranu bohatého výskytu tisu obyčajného v porastoch prirodzeného lesa Starohorských vrchov.
277.	Urpínska lesostep (k.ú. Radvaň)	prírodná lokalita	stred: 48,72051°	PR (50 200 m ²)	Lokalita vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany lesostepi s výskytom veľkého množstva vzácných druhov hmyzu a zachovalých biotopov rastlín.

			19,14445°		
278.	Veľký hrádok (k.ú. Malachov)	archeologická lokalita	48,71071° 19,09166°	NKP	Výšinné sídlisko, hradisko z mladšej doby kamenej postavené v halštate. Nález dvoch mlatov z červenkastého karcovitého kameňa a štyri vyleštené vajcovité kamene.
279.	Veľký Tajovský vodopád (k.ú. Tajov)	geologická lokalita	48,74367° 19,03353°	-	Ukončenie tiesňavy Tajovského potoka. Vodopád je vytvorený v organodetrilitických vápencoch na križovaní tektonických porúch. Je vysoký 6 m, jeho šírka je asi 2,5-3 m a má 3 stupne. V nadloží vodopádu prechádza hranica medzi hronickým mezozoikom a paleogénom podtatranskej skupiny.
280.	Veporské skalky (k.ú. Lubietová)	geologická lokalita	stred: 48,74428° 19,38303°	PP (52 200 m ²)	Morfologicky interesantná skupina bralnatých, erózne rozčlenených skaliek tvorených miocénnymi sopečnými vulkanoklastikami abčinskej formácie stratovulkánu Poľana. Vejárovito usporiadané hradby ukončené 30 m vysokými vežami a stĺpmi vznikli svahovou modeláciou vejára ronových rýh odvádzajúcich hlavne prívalové zrážkové vody.
281.	Vlčie diery (k.ú. Staré Hory)	geologická lokalita	48,86778° 19,12953°	-	Tiesňava dlhá približne 200 m, šírka tiesňavy sa pohybuje v rozmedzí 10 až 20 m, výška stien dosahuje 25 m. Kaňon je lokalizovaný v gutensteinských vápencoch hronika (anis). V bralách je množstvo jaskynných priestorov/krasových dutín menších rozmerov, pod nimi sú vyerodované terasy potoka vo výške cca 10-15 m nad súčasným tokom.
282.	Vodná elektráreň (k.ú. Nemecká)	kultúrno- historická lokalita	48,81393° 19,42018°	NKP	Technická pamiatka postavená v roku 1908.
283.	Vodný mlyn (k.ú. Poniky)	kultúrno- historická lokalita	48,70397° 19,28692°	NKP	Atraktívny vodný mlyn typického obdĺžnikového tvaru, ktorý predstavuje príklad tradičného ľudového staviteľstva v Ponikách v 18. až 19. storočí. Upravovaný v roku 1947.
284.	Vodný žľab Rakytovo (k.ú. Dolný Harmanec)	kultúrno- historická lokalita	48,82369° 19,04204°	NKP, NP, CHVÚ, ÚEV	Jedinečná pamiatka sa v minulosti využívala na spúšťanie dreva z neprítupného lesného terénu do dolín. Žľab bol vybudovaný asi v 19. storočí, jeho celková dĺžka je 2 450 m, celá konštrukcia je zo smreka a jedle. Vyťažené drevo sa k vodnému žľabu dopravovalo koňmi, ručne alebo suchými žľabmi, porezalo sa a poštiepalo na metrovicu, ktorá sa postupne hádzala do žľabu.
285.	Vodopád Chytrô (k.ú. Staré Hory)	geologická lokalita	48,70244° 19,16269°	NP, CHVÚ, ÚEV	Vodopád založený na tektonickej poruche v blízkosti kontaktu ramsauských dolomitov s vrchnotriasovými dolomitmi hronika. Výška vodopádu je asi 5 m a má dva stupne. Medzi stupňami je vyvinuté jazierko miskovitého tvaru. Na pravom svahu doliny je vyvinutých niekoľko penovcových svahových terás.
286.	Vodopád Vôdka (k.ú. Lubietová)	geologická lokalita	48,74119° 19,35928°	-	Menší vodopád vo vulkanických andezitových brekciách šútovskej formácie (báden). Má výšku do 3 m a šírku 2 m. Prielom vody na zlome vznikol prepojením prirodzeného meandra potoka. Vodopád lemujú z oboch strán skalné veže s výškou 5 až 7 m.

287.	Vysoká pec Tri vody (k.ú. Ľubietová)	kultúrno- historická lokalita	48,72602° 19,50371°	NKP	Vysoká pec postavená v roku 1795, v ktorej sa vyrábalo surové železo tavením bohatších i chudobnejších železných rúd z Dobšinej, Bacúcha a Ľubietovej za pomoci troskotvorných prísad, dreveného uhlia a vodnej energie. Začiatkom sedemdesiatych rokov 19. storočia bola doplnená výkonnejším dúchadlom. V roku 1872 v nej bola zastavená výroba. Zrekonštruovaná v roku 1974.
288.	Walterovský dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73291° 19,14044°	NKP	Gotický meštiansky dom (Dolná ul.) z konca 15. storočia (upravovaný v 16., 17., 19. storočí, do roku 1987 a v roku 1992).
289.	Zelená dolina (k.ú. Staré Hory)	geologická a montanistická lokalita	48,82567° 19,11147°	-	Stará štôlna sledujúca baritovú žilu s hrúbkou 0,5 až 2 m od povrchovej dobývky s výškou stien do 10 m. Horninovým prostredím sú kremité pieskovce až jemnozrnné zlepenca a kremence lúžňanského súvrstvia veporika.
290.	Ženská dolina (k.ú. Ľubietová)	geologická a montanistická lokalita	48,75303° 19,36356°	-	Dvojetážový lom v tektonicky drvených kremenných pieskovcoch a kremencoch lúžňanského súvrstvia (sp. trias - skýt) dlhý 200 m a široký 90 m. Výška lomu je 30 m. V súčasnosti je využívaný ako strelnica.
291.	Žolnayho pivovar (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73614° 19,14660°	NKP	Pôvodne neskorogotický meštiansky dom z roku 1525, v renesančnom slohu bol upravený koncom 16. storočia. V dvore bol známy Žolnayho pivovar, ktorý zaznamenal svoj najväčší rozkvet na prelome 19. a 20. storočia výrobou piva Zlatoprameň oceňovaný na svetových veľtrhoch. Má jedinečnú strechu z roku 1826, ktorá nemá drevený krov, ale iba závesnú kovovú konštrukciu.
292.	Župný dom (k.ú. Banská Bystrica)	kultúrno- historická lokalita	48,73737° 19,14374°	NKP	Budova bývalého barokového Župného domu z rokov 1764 až 1768. V súčasnosti v nej sídli Štátna vedecká knižnica.

Zdroj:

Baláž, P. et al. (2007): *Využívanie nerastných surovinových zdrojov vo veľkoplošných chránených územiach prírody SR*. Archív Geofondu.

Bella, P. et al. (2007): *Zoznam jaskýň Slovenskej republiky*. Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva.

Dublan, L. et al. (1997): *Vysvetlivky ku geologickej mape Poľany 1:50 000*. Archív Geofondu.

Elečko, M. et al. (2001): *Geologická mapa s problematikou ochrany prírody - CHKO Cerová vrchovina*. Archív Geofondu.

Ferenc, Š. et al. (2010): *Banskobystrický geopark*. Archív Geofondu.

Jeleň, S. et al. (2010): *Náučno-poznávací sprievodca po geologických a geografických lokalitách stredného Slovenska*. Projekt APVV.

Liščák, P. et al. (2011): *Informačný systém významných geologických lokalít SR, základný geologický výskum*. Archív Geofondu.

Mello, J. et al. (1997): *Vysvetlivky ku geologickej mape Slovenského krasu 1:50 000*. Archív Geofondu.

Polák, M. et al. (1997): *Vysvetlivky ku geologickej mape Veľkej Fatry 1:50 000*. Archív Geofondu.

Polák, M. et al. (2003): *Vysvetlivky ku geologickej mape Starohorských vrchov, Čierťaže a severnej časti Zvolenskej kotliny 1:50 000*. Archív Geofondu.

Slavkay, M. et al. (2004): *Ložiská nerastných surovín Slovenského rudohoria*. Vol. 2. Štátny geologický ústav Dionýza Štúra.

www.apsida.sk

www.arslexicon.sk

www.enviroportal.sk
www.freemap.sk
www.geology.sk
www.icbb.sk
www.kremnica.sk
www.najkrajikraj.sk
www.pamiatky.sk
www.sopsr.sk
www.slovakiatrip.sk